

FOD FINANCIËN

Fiscale

Bemiddelingsdienst

JAARVERSLAG 2024

JAARVERSLAG 2024	2
INLEIDING - Een lustrum jaar	7
1. De dienst, het College en de medewerkers	7
2. Opdrachten en de bevoegdheden van de FBD	9
3. Opdrachten en bevoegdheden van de CAS	13
Alternatieve geschillenbeslechtingsmethodes binnen het domein van de fiscaliteit in België	15
1. Context	15
2. Buitengerechtelijke alternatieve geschillenbeslechtingsmethodes	16
2.1 De Federale Ombudsman	16
2.2 De Fiscale bemiddeling (FBD)	17
2.3 Arbitrage	17
3. Alternatieve gerechtelijke geschillenbeslechtingsmethodes	18
3.1 Gerechtelijke verzoening en de kamers voor minnelijke schikking (KMS)	18
3.2 Gerechtelijke bemiddeling	19
4. Conclusies	19
Afdeling 1 : De fiscale bemiddeling	21
1 Voorwoord	21
2 Inkomstenbelastingen, btw en patrimoniumdocumentatie	21
2.1 Algemene evolutie van de bemiddelingsaanvragen voor alle fiscale materies samen van 2020 tot 2024	21
2.2 Evolutie van de verzoeken per fiscale administratie van 2020 tot 2024	22
2.3 De Algemene Administratie van de Fiscaliteit	23
2.3.1 Evolutie van de aanvragen per fiscale materie van 2020 tot 2024	23
2.3.1.1 Aantal aanvragen Personenbelasting (PB) van 2020 tot 2024	24
2.3.1.2 Aantal aanvragen Vennootschapsbelasting (VenB) van 2020 tot 2024	25
2.3.1.3 Aantal aanvragen Belasting van niet-inwoners (BNI) van 2020 tot 2024	25
2.3.1.4 Aantal aanvragen Belasting op de toegevoegde waarde (BTW) van 2020 tot 2024	26
2.3.2 Ontvankelijkheid van de aanvragen	27
2.3.2.1 Ontvankelijkheid van de aanvragen – alle fiscale materies (2020–2024)	27
2.3.2.2 Ontvankelijkheidspercentage per materie en evolutie	27
2.3.2.3 Oorzaken van niet-ontvankelijkheid voor btw, PB, BNI en VenB.	28
2.3.3 Diverse dossiers	29
2.3.4 Behandeling van de dossiers (PB – VenB – BNI – BTW)	29
2.3.4.1 Aantal afgesloten dossiers van 2020 tot 2024	29
2.3.4.2 Behandelingsduur van afgesloten dossiers van 2020 tot 2024	31

2.3.5	Impact van de bemiddeling	32
2.3.5.1	Aandeel van het aantal dossiers in bemiddeling	32
2.3.5.2	Resultaten van de bemiddeling.....	33
2.4	De administratie van de patrimoniumdocumentatie	36
2.4.1	Evolutie van de aanvragen van 2020 tot 2024.....	36
2.4.2	Ontvankelijkheid van de aanvragen van 2020 tot 2024.....	37
2.4.3	Impact van de bemiddeling.....	38
2.4.3.1	Registratierechten	38
2.4.3.2	Kadastraal inkomen (KI).....	38
2.5	Aanbevelingen	39
2.5.1	Ambtshalve aanslagen – forfaitaire grondslagen van heffing	39
2.5.2	Auteursrechten.....	40
2.5.3	Bedrijfsvoorheffing – bezoldiging bedrijfsleider	41
3	De administratie van de invordering – fiscale en niet-fiscale invorderingen.....	43
4	Conclusies op basis van statistieken – doelstellingen – SWOT-analyse	47
4.1	Doelstellingen	47
4.1.1	Aantal aanvragen.....	47
4.1.1.1	Aanvragen inzake IB en BTW.....	47
4.1.1.2	Aanvragen inzake registratie- en successierechten en vaststelling van het KI	48
4.1.1.3	Aanvragen inzake invordering.....	49
4.1.2	Behandelingstermijn van de aanvragen	49
4.1.2.1	Aanvragen inzake IB en BTW	49
4.1.2.2	Aanvragen inzake invordering	50
4.1.3	Rapportering	50
4.1.3.1	Aanvragen inzake de vestiging van de belasting - impact	51
4.1.3.2	Aanvragen inzake invordering – impact	52
4.1.3.3	Conclusie	52
4.2	SWOT-analyse	53
4.2.1	Sterktes.....	53
4.2.1.1	Een operationele autonomie ten dienste van de doeltreffendheid	53
4.2.1.2	Een-onafhankelijkheid gewaarborgd door de wet	54
4.2.1.3	Een uitzonderlijke menselijke expertise.....	54
4.2.1.4	Een versterkte preventieve rol	54
4.2.1.5	Een nationale bevoegdheid ten dienste van de billijkheid.....	54
4.2.1.6	Toegankelijkheid en kosteloosheid: fundamentele principes	55

4.2.1.7 Transparantie.....	55
4.2.2 Zwaktes.....	55
4.2.2.1 Behandelingstermijnen: een structurele afhankelijkheid	55
4.2.2.2 Ontbreken van bindende bevoegdheid.....	56
4.2.2.3 Zichtbaarheid en impact	56
4.2.2.4 Laattijdige tussenkomst.....	56
4.2.3 Kansen	57
4.2.3.1 Hernieuwing van het samenwerkingsprotocol	57
4.2.3.2 Ontwikkeling van alternatieve geschillenbeslechtingsmethodes	57
4.2.3.3 Verhoogde sensibilisering en gerichte communicatie	57
4.2.4 Bedreigingen	58
4.2.4.1 Gebrek aan interne betrokkenheid binnen de FOD	58
4.2.4.2 Gebrek aan loopbaanperspectieven voor medewerkers	58
4.3 Conclusies	58
Afdeling II – De CEL ADMINISTRATIEVE SANCTIES.....	60
1. Statistieken	60
1.1 Evolutie van het aantal ingediende verzoeken van 2019 tot 2024	60
1.2 Evolutie van het aantal niet-behandelde verzoeken van 2019 tot 2024	61
1.3 Inhoudelijke beslissingen.....	63
1.3.1 Typologie van de beslissingen	63
1.3.2 Betrokken bedragen 2024.....	63
2 Trends en Evoluties	64
2.1 De gerechtelijke reorganisatie.....	64
2.2 Beroepsmogelijkheden.....	65

INLEIDING - Een lustrum jaar

Het College van de Fiscale Bemiddelingsdienst (FBD) heeft het genoegen u hierbij het 15de jaarverslag van de dienst voor te stellen.

Dit lustrumjaar biedt een goede gelegenheid om de opmaak van het jaarverslag grondig te vernieuwen. Enerzijds wordt gekozen voor een meer visuele aanpak (minder tekst, meer cijfermateriaal en grafieken). Anderzijds wordt meer actuele informatie opgenomen over de concrete activiteiten van de dienst (aanbevelingen en tendensen). Nieuw is een hoofdstuk over de verschillende alternatieve methoden voor geschillenbeslechting, waaronder de (fiscale) bemiddeling. De informatie over de opdrachten, bevoegdheden en concrete werking van de dienst wordt beknopter gehouden.

Het College heeft het 15-jarig bestaan ook aangegrepen om de sterktes, zwaktes, opportuniteiten en bedreigingen van de dienst op te lijsten, teneinde klaar te zijn voor de toekomst.

De FBD werd opgericht in 2007 en is operationeel sedert 1 januari 2010. De dienst heeft als opdracht te bemiddelen tussen de burger/onderneming en de fiscale administratie indien er sprake is van een blijvend geschil over het bedrag van de belasting (luik vestiging van de belasting) of over de betaling van de belasting (luik invordering van de belasting).

In 2018 werd de opdracht van de FBD uitgebreid tot het beslissen over verzoeken om kwijtschelding of vermindering van welbepaalde administratieve sancties (boetes en belastingverhogingen). Dit leidde tot de oprichting van de Cel Administratieve Sancties(CAS) , die operationeel is sedert 1 januari 2019 binnen de Fiscale Bemiddelingsdienst.

Beide opdrachten worden afzonderlijk binnen de dienst behandeld en worden dan ook in twee aparte hoofdstukken ('Fiscale Bemiddeling' en 'Cel Administratieve Sancties') van dit jaarverslag toegelicht.

1. De dienst, het College en de medewerkers

De FBD wordt geleid door een **College** samengesteld uit ten minste drie en ten hoogste vijf leden, "fiscaal bemiddelaars" genoemd. De Minister wijst onder de leden van het College een Voorzitter aan.

Dit College, eventueel met uitzondering van de Voorzitter, is samengesteld uit een gelijk aantal leden die respectievelijk behoren tot de Nederlandse en de Franse taalrol.

Bij KB van 26 juni 2022 werden de leden van het College van leidinggevend van de FBD (Piet De Vos, Geert Callaert, Koen Marchand, Nicolas Honhon en Isabelle Geudvert) aangeduid voor de periode van 1 juli 2022 tot 30 juni 2027 (BS 01.07.2022). Bij MB van 28 juni 2022 werd de heer Piet De Vos met ingang van 1 juli 2022 aangeduid als Voorzitter van het College van leidinggevend van de FBD.

Een arrest van de Raad van State van 1 oktober 2024 vernietigde de aanstelling van de Franstalige collegeleden. Dezelfde collegeleden werden terug aangesteld met ingang van 20 december 2024. Vanaf 8 oktober (datum kennisgeving arrest aan het College) tot en met 19 december 2024 was het dus, bij gebrek aan een rechtsgeldig college, niet mogelijk om bemiddelingsverslagen te bekrachtigen,

noch beslissingen te treffen over de kwijtschelding van administratieve sancties. Het College was in staat om de achterstand in de validering van de bemiddelingsverslagen die gedurende de 3 maanden van 2024 was opgebouwd nog voor het einde van 2024 weg te werken. De vertraging bij de behandeling van de verzoeken ingediend bij de CAS werd begin 2025 weggewerkt.

Alle **medewerkers** van de FBD (fiscale bemiddeling en Cel Administratieve sancties) zijn personeelsleden van de onderscheiden algemene administraties van de FOD Financiën die ter beschikking zijn gesteld van de FBD voor een periode van 5 jaar (verlengbaar).

De medewerkers van de FBD worden gerekruteerd rekening houdende met hun ervaring en technische kennis binnen het fiscale domein waarin zij actief zijn, alsook met hun luister- en communicatievaardigheid en andere generieke competenties die de bemiddeling en/of de afhandeling van de gratieverzoeken CAS ten goede komen. Ze werken onder de bevoegdheid van een Collegelid van de FBD.

In de loop van 2024 hebben de medewerkers, met inbegrip van de medewerkers van de CAS en de collegeleden, een doorgedreven externe opleiding “bemiddeling” gevolgd. Voor ervaren medewerkers was dit eerder een opfrissing van de gekende technieken en methodieken, voor de nieuwe medewerkers een eerste kennismaking. Daarnaast worden nieuwe medewerkers door middel van kennisoverdracht en opvolging in de praktijk begeleid door meer ervaren medewerkers in het domein van de bemiddeling.

Op 31 december 2024 is het personeelsbestand van de FBD als volgt samengesteld:

- **1 medewerker biedt managementondersteuning.** Hij staat in voor de algemene, de administratieve en de logistieke ondersteuning van de dienst, evenals voor de informatica-omgeving van de FBD en de opvolging van diverse projecten (ICT en andere) die de fundamentele behoeften van de FBD moeten invullen.

Afdeling I – Fiscale bemiddeling

- **4 (2 NL en 2 FR) medewerkers** die het secretariaat van de dienst waarnemen;
- **43 (22 NL en 21 FR) medewerkers** die de bemiddelingsaanvragen behandelen, waaronder:
 - **24 medewerkers** Taxatie personenbelasting en vennootschapsbelasting (13 NL en 11 FR)
 - **8 medewerkers** Inning en Invordering” (4 NL en 4 FR);
 - **4 medewerkers** Taxatie BTW (2 NL en 2 FR);
 - **3 medewerkers** Taxatie Belasting van niet-inwoners (2 NL en 1 FR);
 - **2 medewerkers** Kadastraal Inkomen (1NL en 1 FR);
 - **2 medewerkers** Registratie- en successierechten (2 FR).

Afdeling II – Cel administratieve sancties

- **4 medewerkers** die de aanvragen om kwijtschelding of vermindering van belastingverhogingen en administratieve boetes (gratieverzoeken) beheren (2 NL en 2 FR).

2. Opdrachten en de bevoegdheden van de FBD

Bemiddeling op fiscaal gebied wordt ingevoerd door de wet van 25 april 2007 houdende diverse bepalingen (IV).

Met de oprichting van de FBD beoogde de wetgever:

- de voortdurend groeiende complexiteit van de fiscale wetgeving transparanter te maken en de administratie toegankelijker te maken;
- gerechtelijke geschillen te vermijden of te verminderen.

Om deze doelstellingen te kunnen verwezenlijken beschikt de FBD over de volgende **opdrachten**:

- **bemiddelen**: ingeval van een blijvend meningsverschil met de fiscale administratie beide partijen begeleiden via dialoog om te komen tot een oplossing die voor beide aanvaardbaar is (“verzoenen”);
- **compliance**: het trachten verzoenen van de standpunten van beide partijen (bemiddelen) moet gebeuren met inachtneming van de wet. Dit betekent dat de FBD gehouden is aan de fiscale wetgeving en als opdracht heeft om duidelijke wetgeving uit te leggen, onder het motto “beter begrip leidt tot aanvaarding”;
- **aanbevelingen**: aan de hand van problemen die werden vastgesteld in bemiddelingsdossiers, aanbevelingen richten aan de Voorzitter van de FOD Financiën, teneinde globale oplossingen aan te brengen;
- **jaarverslag**: hierover verslag uitbrengen aan de Minister van Financiën en aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Om haar opdracht van bemiddeling/compliance te kunnen uitvoeren beschikken de medewerkers van de FBD over de volgende **bevoegdheden**:

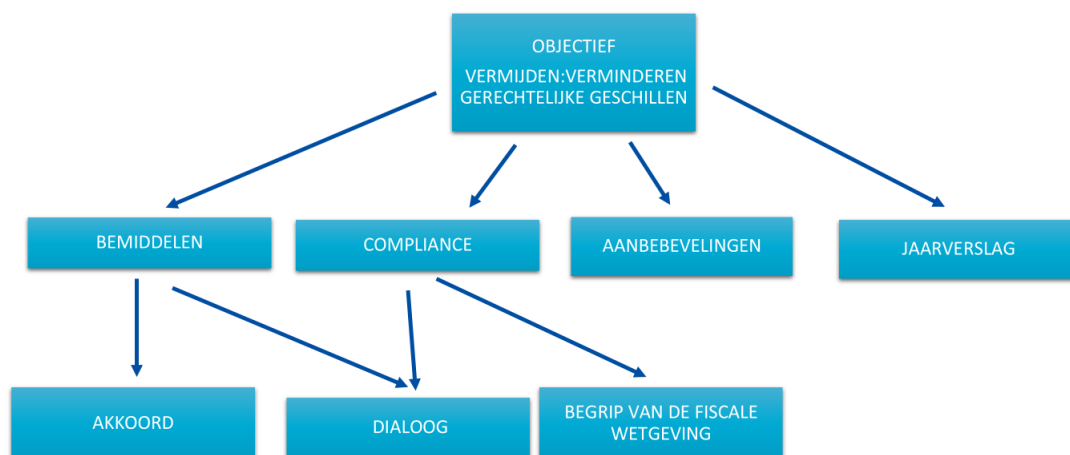
- inlichtingen inwinnen bij de fiscale administratie en de aanvrager van de fiscale bemiddeling. De bemiddelingsopdracht kan immers enkel succesvol zijn indien beide partijen beschikken over alle inlichtingen om te kunnen oordelen over het geschil. Bovendien is het van belang dat alle partijen hetzelfde kennisniveau hebben. De FBD zal ervoor zorgen dat de aanvrager wordt ingelicht over de fiscale wetgeving en de interpretatie ervan door de fiscale administratie (luik compliance);
- toegang tot de databanken van de fiscale administratie;
- organisatie van bilaterale en plenaire bemiddelingsgesprekken met het oog op het voeren van een transparante en open dialoog. Deze gesprekken kunnen worden gevoerd tegelijkertijd met een hoorzitting of apart ervan;
- het doen van voorstellen om de partijen ertoe aan te zetten om tot een akkoord te komen, doch steeds rekening houdend met de fiscale wetgeving;
- het opstellen van een bemiddelingsverslag (ter afsluiting van het bemiddelingsproces) waarin onder meer het verloop van de bemiddeling wordt opgenomen, de uitwisseling van standpunten van beide partijen en het (voorlopig) resultaat van de bemiddeling. De bedoeling

is dat de fiscaal ambtenaar in zijn beslissing over het geschil rekening houdt met hetgeen is opgenomen in dit verslag.

De medewerkers van de FDB zijn echter niet bevoegd om:

- te beslissen over het geschil. Het is de bevoegde fiscale ambtenaar die mag beslissen over het geschil. De medewerker van de FDB is dus geen “arbiter”;
- een standpunt in te nemen of een advies te verstrekken, behalve indien het gaat over een positie die klaar en duidelijk ingaat tegen de fiscale wetgeving (compliance). In dit laatste geval zal de medewerker van de FDB de partij proberen te overtuigen om zich in lijn te stellen met de wetgeving en/of dat een instelling van een gerechtelijke procedure weinig of geen zin heeft. De medewerkers van de FDB gaan hier heel omzichtig mee om.

Schematisch overzicht opdrachten FDB

Naast zijn hoofdopdracht van fiscale bemiddeling, vervult de FDB ook een bredere ondersteunende rol ten aanzien van de burgers bij het begrijpen en oplossen van hun fiscale problemen.

In 2023 behandelde de FDB zogenaamde “Diverse” verzoeken met betrekking tot fiscale aangelegenheden, evenals verzoeken in het kader van de “Contactcel Invordering”, die niet formeel onder de bemiddelingsopdracht vallen.

Wat betreft de “diverse” verzoeken, gaat het vaak om algemene vragen of informatieverzoeken waarop het secretariaat rechtstreeks kan antwoorden, telefonisch of per e-mail, zonder dat er een bemiddelingsdossier wordt geopend. Deze worden afgehandeld aan de hand van gestandaardiseerde sjablonen, wat een snelle en efficiënte respons mogelijk maakt.

Bovendien worden sommige aanvankelijk als bemiddelingsverzoek ingediende dossiers geherkwalificeerd als “divers” wanneer ze niet aan de vereiste voorwaarden voldoen (bijvoorbeeld bij gebrek aan een voorafgaande bezwaarprocedure). In dergelijke gevallen verduidelijkt de FBD de situatie voor de burger en verwijst deze, indien nodig, door naar de bevoegde dienst of het infocenter.

Wat betreft de invordering, zijn de taken die voorheen werden uitgevoerd door de “Contactcel Invordering” (hierna Contactcel genoemd), momenteel toevertrouwd aan de FBD. Deze betreffen doorgaans:

- verzoeken van schuldenaars die geconfronteerd worden met betalingsmoeilijkheden;
- verzoeken om tussenkomst met betrekking tot geblokkeerde terugbetalingen.

Hoewel deze verzoeken formeel niet onder fiscale bemiddeling vallen, sluiten ze volledig aan bij de opdracht van de FBD als dienstverlener aan de burger.

Wanneer een schuldenaar betalingsproblemen ondervindt, beoordeelt de FBD of het gaat om structurele problemen dan wel tijdelijke moeilijkheden:

- In geval van tijdelijke moeilijkheden wordt de schuldenaar geïnformeerd over de mogelijkheden tot betalingsfaciliteiten of het indienen van een verzoek tot kwijtschelding van nalatighedsinteressen.
- In geval van duurzame overmatige schuldenlast wordt de schuldenaar doorverwezen naar een passende procedure, zoals het onbeperkt uitstel van invordering, de gerechtelijke reorganisatie of de collectieve schuldenregeling.

De FBD informeert de schuldenaars ook over bestaande regelingen, zoals:

- de administratieve schuldenregeling (ASR),
- betalingsfaciliteiten,
- verzoeken tot kwijtschelding of vermindering van administratieve sancties, in te dienen bij de CAS.

Daarnaast behandelt de FBD ook verzoeken met betrekking tot nog niet uitbetaalde belastingteruggaven. De dienst onderzoekt de oorzaken van de blokkering, neemt contact op met de bevoegde dienst, en tracht de verwerking te versnellen, terwijl hij de juridische of administratieve redenen voor een eventuele niet-uitbetaling (beslagen, schuldoverdrachten, enz.) toelicht.

De FBD komt ook tussen in dossiers waarin nog geen formeel geschil op het vlak van invordering bestaat, maar waarin onzekerheid heerst (zoals bij de berekening van saldi, interesten, toerekeningen, enz.). In dergelijke gevallen kan een dossierbeheerder van de FBD worden ingeschakeld om de situatie te verduidelijken, met name wat betreft het **onmiddellijk verschuldigde bedrag**, bewarende maatregelen of nalatighedsinteressen.

Deze aanpak draagt volledig bij aan het doel dat de wetgever voor ogen had bij de oprichting van de FBD: het bevorderen van een beter begrip bij de schuldenaar, om zo een snellere, efficiëntere en minder kostelijke invordering van fiscale en niet-fiscale vorderingen mogelijk te maken.

Zo draagt de FBD, naast zijn bemiddelingsopdracht, actief bij aan zijn missie van begeleiding en informatieverstrekking aan belastingplichtigen, door hen concrete antwoorden te bieden en hun toegang tot de fiscale diensten te vergemakkelijken, met respect voor de bevoegdheden van elke administratie.

3. Opdrachten en bevoegdheden van de CAS

Sinds 1 januari 2019 is de bevoegdheid inzake kwijtschelding of vermindering van administratieve fiscale sancties overgedragen van de minister van Financiën aan de FBD, via de oprichting van de CAS. Deze hervorming, ingevoerd bij de wet van 29 maart 2018, beoogt een uniforme, billijke en onafhankelijke toepassing van de fiscale genade op het volledige Belgische grondgebied.

De CAS is belast met het behandelen van verzoeken tot kwijtschelding of vermindering van belastingverhogingen en administratieve boetes in verband met inkomstenbelastingen, daarmee gelijkgestelde belastingen, alsook diverse rechten en taksen, op voorwaarde dat deze sancties definitief zijn en niet meer vatbaar voor administratief of gerechtelijk beroep.

De CAS werkt autonoom en onafhankelijk van de diensten die de sancties hebben opgelegd. Elke aanvraag wordt beoordeeld op basis van de financiële situatie van de aanvrager, verzachtende omstandigheden en sociale, humanitaire of economische motieven.

De procedure wordt geregeld door het koninklijk besluit van 21 december 2018, dat de indieningsmodaliteiten (schriftelijk, per post of per e-mail), de voorwaarden voor behandeling en de verschillende stappen van de behandeling en beslissing vastlegt. Elke persoon die wettelijk gehouden is tot betaling, kan een verzoek indienen. Indien het verzoek in aanmerking komt voor behandeling, wordt het behandeld in samenwerking met de betrokken administraties (AAFisc, AAI, enz.), onder toezicht van het College van de FBD, dat de eindbeslissing neemt. Deze beslissing kan worden gekoppeld aan voorwaarden, zoals de voorafgaande betaling van de hoofdbelasting.

De beslissingen worden door de CAS per aangetekende brief meegedeeld aan de verzoeker en uitgevoerd door de AAI. Ze hebben geen terugwerkende kracht: nalatigheidsinteressen blijven verschuldigd tot aan de datum van de beslissing.

Beroepsmogelijkheden

De wet voorziet geen specifiek beroep tegen de beslissingen van de CAS. Er is echter een verschil in rechtspraak ontstaan:

- Aan Nederlandstalige zijde heeft de Raad van State zich onbevoegd verklaard, met het argument dat de bevoegdheid bij de rechtbanken van eerste aanleg (REA) ligt.
- Aan Franstalige zijde blijft de Raad van State zich bevoegd achten om vernietigingsberoepen tegen beslissingen van de CAS te behandelen.

Deze dualiteit creëert een juridische onzekerheid die momenteel bijzondere aandacht krijgt.

Transparantie en toezicht

Jaarlijks wordt een geanonimiseerd verslag bezorgd aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers en het Rekenhof, samen met de uittreksels van beslissingen. Dit garandeert de transparantie en de democratische controle van het systeem.

Alternatieve geschillenbeslechtingsmethodes binnen het domein van de fiscaliteit in België

De FBD neemt een centrale plaats in binnen het landschap van de Alternatieve Geschillenbeslechtingsmethodes (AGB), dat gericht is op het oplossen van geschillen buiten de klassieke gerechtelijke procedures om.

Via zijn opdracht om tot een “administratieve” oplossing van fiscale geschillen te komen, belichaamt de FBD een consensuele, toegankelijke en pragmatische benadering van geschillenbeslechting.

Dit onderdeel heeft tot doel de plaats van de FBD binnen deze alternatieve methodes te illustreren, door zijn specifieke kenmerken, zijn complementariteit met andere vormen van bemiddeling of arbitrage, en de voordelen die het biedt aan burgers en ondernemingen in de verf te zetten.

1. Context

Gezien de traagheid, de hoge kosten van gerechtelijke procedures, en de overbelasting waarmee sommige rechtbanken/rechtsgebieden kampen, bieden Alternatieve Geschillenbeslechtingsmethoden doeltreffende oplossingen om geschillen sneller, goedkoper en vaak bevredigender voor alle betrokken partijen op te lossen.

In de fiscale sfeer bestaan er verschillende instrumenten waarmee belastingplichtigen hun geschillen met de administratie kunnen regelen zonder een beroep te doen op een klassieke gerechtelijke procedure. Onder deze instrumenten spelen de Federale Ombudsman, opgericht in 1995 en actief sinds 1997, en de FBD, opgericht in 2007 en operationeel sinds 2010, een essentiële rol bij het zoeken naar minnelijke oplossingen, afhankelijk van de aard of het voorwerp van het geschil.

Net als vele andere landen heeft België deze mechanismen verder versterkt, met name via de wet van 19 december 2023 houdende diverse bepalingen in burgerlijke en gerechtelijke zaken (BS 27/12/2023), die onder meer voorziet in de oprichting van de Kamer voor minnelijke schikking binnen de rechterlijke macht.

Er dient aldus een onderscheid te worden gemaakt tussen enerzijds buitengerechtelijke geschillenbeslechtingsmethodes, en anderzijds, (alternatieve) gerechtelijke geschillenbeslechtingsmethodes.

2. Buitengerechtelijke alternatieve geschillenbeslechtingsmethodes

2.1 De Federale Ombudsman

In België speelt de Federale Ombudsman een essentiële rol bij het oplossen van geschillen tussen burgers en overheidsdiensten, ook op fiscaal vlak. Zijn optreden richt zich hoofdzakelijk, zoals de minister van Financiën op 14/05/2008 in antwoord op een parlementaire vraag van de heer Brotcorne bevestigde, op **de werking** van de federale administratieve overheden.

Zijn tussenkomst, die wordt opgeschort wanneer de feiten het voorwerp uitmaken van een gerechtelijk of administratief beroep, kan verschillende vormen aannemen:

- Bemiddeling in bepaalde fiscale geschillen: Hij treedt op als neutrale tussenpersoon tussen belastingplichtigen en de FOD Financiën wanneer deze menen onrechtvaardig of onjuist behandeld te zijn. Hij controleert of de regels zijn nageleefd en stelt passende oplossingen voor. Zijn bevoegdheid strekt zich uit tot situaties waarin de FBD niet bevoegd is, zoals verzoeken tot rechtzetting van een administratieve beslissing genomen in het kader van een ingediende klacht.
- Op basis van de bevindingen uit de behandeling van klachten en onderzoeken rapporteert hij over de werking van de administraties en formuleert hij, indien nodig, aanbevelingen om hun werking te verbeteren en/of om wetswijzigingen voor te stellen wanneer dit gerechtvaardigd is door de ontvangen klachten of uitgevoerde onderzoeken.

De hoofdplicht van de Federale Ombudsman is bij te dragen aan meer transparantie en efficiëntie van de federale overheidsdiensten door terugkerende problemen in de interactie tussen burgers en administratie te identificeren en duurzame verbeteringen voor te stellen.

Het is belangrijk op te merken dat de tussenkomst van de Federale Ombudsman ook kan worden ingeroepen na afloop van een bemiddelingsprocedure bij de FBD, met name wanneer deze niet tot een oplossing heeft geleid of wanneer de verzoeker ontevreden is over het resultaat.

Hoewel artikel 116, §4 van de wet van 25 april 2007 bepaalt dat de FBD haar opdrachten uitoefent onverminderd de bevoegdheden van de Federale Ombudsmannen, is er een gedeeltelijke complementariteit tussen beide diensten vastgesteld. Om een doeltreffende coördinatie te waarborgen, zijn duidelijke samenwerkingsmodaliteiten vastgelegd in een samenwerkingsprotocol ondertekend op 13 december 2016.

Dit protocol heeft tot doel een betere behartiging van de belangen van de verzoekers te waarborgen, de taakverdeling tussen de twee diensten te optimaliseren en dubbel werk te vermijden. Het bevordert ook een nauwere samenwerking bij de behandeling van bepaalde dossiers die overleg vereisen, of het nu gaat om individuele verzoeken of bredere kwesties van organisatorische, praktische of juridische aard.

De Federale Ombudsman is voor iedereen toegankelijk en volledig gratis. Hij biedt een waardevol alternatief voor gerechtelijke procedures, waardoor geschillen sneller, flexibeler en eerlijker kunnen worden opgelost.

2.2 De Fiscale bemiddeling (FBD)

Om de gerechtelijke afhandeling van fiscale geschillen te voorkomen, treedt de Fiscale Bemiddelingsdienst, verbonden aan de administratie, op om een constructieve dialoog tussen de partijen te bevorderen.

Zijn rol bestaat erin een akkoord te faciliteren dat in overeenstemming is met het wettelijke kader, in domeinen zoals directe belastingen, btw, invordering, alsook op het vlak van registratie- en successierechten in Wallonië en Brussel.

De bemiddelingsprocedure kan worden opgestart door elke belastingplichtige of schuldenaar die geconfronteerd wordt met een blijvend meningsverschil met de fiscale administratie. Zo kan een belastingplichtige die een aanpassing van de belasting betwist, de tussenkomst vragen van een medewerker van de FBD om zijn situatie toe te lichten. Deze analyseert de feiten, de context en de toepasselijke fiscale bepalingen om een evenwichtige oplossing voor te stellen die aanvaardbaar is voor beide partijen.

Naast de behandeling van individuele geschillen kan de FBD ook aanbevelingen formuleren aan de voorzitter van de FOD Financiën, met het oog op een duurzame verbetering van de werking van de fiscale administratie.

Deze procedure biedt meerdere voordelen: ze is snel, gratis, goedkoper dan een gerechtelijke procedure en draagt bij tot het behoud van een constructieve relatie tussen de belastingplichtige en de administratie.

2.3 Arbitrage

Arbitrage houdt in dat de beslechting van een geschil wordt toevertrouwd aan één of meerdere onafhankelijke arbiters, waarvan de beslissing **bindend** is voor de partijen.

In fiscale zaken is een arbitrageprocedure voorzien voor vaststelling van het kadastraal inkomen, overeenkomstig artikel 501bis van het WIB 92.

Wanneer er na de bezwaarprocedure een blijvend meningsverschil bestaat tussen de controleambtenaar en de belastingplichtige, wordt een proces-verbaal van niet-akkoord opgesteld. Beide partijen kunnen dan arbitrage vragen om het kadastraal inkomen te bepalen.

Deze procedure is ook van toepassing op onroerende goederen gelegen in het buitenland.

In deze context is het van belang op te merken dat het regeerakkoord van 30 januari 2025 de omvorming van de FBD tot arbitrage voorziet, met het oog op een versterking van de alternatieve geschillenbeslechting in fiscale zaken.

Arbitrage biedt het voordeel van de procedurele flexibiliteit, gecombineerd met de deskundigheid van de arbiters (onafhankelijke derde partij), en maakt het vaak mogelijk om sneller tot een beslissing te komen dan via de klassieke rechtbanken.

Toch kent deze procedure ook beperkingen. De kosten, die vaak hoger liggen dan bij een klassieke gerechtelijke procedure, kunnen een drempel vormen, vooral voor individuele belastingplichtigen of kleine ondernemingen.

De onafhankelijkheid van arbiters vormt de hoeksteen van elke arbitrageprocedure. Ze waarborgt een onpartijdige rechtspraak en de geloofwaardigheid van de genomen beslissing. Het vinden van onafhankelijke arbiters is in deze context een grote uitdaging, onder meer vanwege mogelijke belangenconflicten, de complexiteit van de wetgeving en de vereiste specialisatie om dit soort opdrachten tot een goed einde te brengen.

Bovendien blijft het toepassingsgebied voorlopig relatief beperkt, wat de toegankelijkheid en praktische reikwijdte binnen het Belgische fiscale landschap beperkt.

3. Alternatieve gerechtelijke geschillenbeslechtingsmethodes

3.1 Gerechtelijke verzoening en de kamers voor minnelijke schikking (KMS)

De Kamers voor Minnelijke Schikking (KMS) bieden een **gestructureerd en vertrouwelijk** kader waarin partijen in een geschil – zoals een belastingplichtige en de FOD Financiën – onder begeleiding van een rechter naar een akkoord kunnen zoeken.

De rechter, die het evenwicht van het proces bewaakt, begeleidt de onderhandelingen zonder zich uit te spreken over de inhoud van het geschil.

De procedure kan worden opgestart op initiatief van één partij, gezamenlijk door beide partijen, of op voorstel van de rechter op elk moment tijdens de procedure. Ze is bedoeld voor situaties waarin, ondanks een lopend geschil voor de rechtbank, een minnelijke oplossing nog mogelijk is.

Gerechtelijke verzoening kan ook leiden tot een dading, een bilateraal akkoord waarbij beide partijen wederzijdse toegevingen doen om een geschil te voorkomen of op te lossen. Dit type akkoord is bijzonder relevant voor feitelijke kwesties, zoals geschillen over de aftrek van een beroepsmatig gedeelte van kosten.

Naast geschillenbeslechting draagt gerechtelijke verzoening bij tot een beter begrip van de fiscale regels door de burgers, door een directe en educatieve dialoog met de administratie te bevorderen.

De gerechtelijke verzoening biedt een gestructureerd en veilig kader dat bevorderlijk is voor het vinden van een akkoord tussen de partijen. Ze verloopt in een **strikt vertrouwelijke** omgeving, waardoor de deelnemers vrij kunnen van gedachten kunnen wisselen zonder vrees voor gevolgen in het verdere verloop van de procedure.

De rol van de bemiddelingsrechter is beperkt tot het faciliteren van de dialoog: **hij spreekt zich niet uit over de inhoud van het geschil** en mag, bij mislukking van de verzoening, **niet verder tussenkomen in de behandeling van het geschil**. Deze garantie versterkt de neutraliteit van het proces en het vertrouwen van de partijen.

Tot slot maakt gerechtelijke verzoening het vaak mogelijk om **geschillen sneller op te lossen** dan via een klassieke gerechtelijke procedure, terwijl de kwaliteit van de dialoog tussen belastingplichtige en administratie behouden blijft.

3.2 Gerechtelijke bemiddeling

Gerechtelijke bemiddeling wordt minder vaak gebruikt, maar vormt toch een waardevol instrument in situaties waarin het geschil voortkomt uit interpretatieverschillen of vergissingen, eerder dan uit duidelijke schendingen van de fiscale wetgeving.

Dit proces steunt op de bereidheid van de partijen om met elkaar in dialoog te treden, met de hulp van een onafhankelijke, neutrale en onpartijdige bemiddelaar. Deze faciliteert de communicatie en helpt de partijen om samen een oplossing op maat uit te werken die aansluit bij hun respectieve behoeften.

Bemiddeling kan op elk moment tijdens de gerechtelijke procedure worden voorgesteld, zolang de zaak nog niet in beraad is genomen. Ze kan worden gesuggereerd door de rechter of aangevraagd door één van de partijen. Niemand is verplicht om ze te aanvaarden of eraan mee te werken.

Deze vorm van geschillenbeslechting is bijzonder geschikt voor complexe geschillen waarbij meerdere actoren betrokken zijn, vooral in het kader van commerciële relaties met fiscale implicaties.

Bemiddeling garandeert een **strikt vertrouwelijk kader**, dat bevorderlijk is voor open en constructieve uitwisselingen. Ze maakt het mogelijk om **oplossingen op maat** te ontwikkelen, aangepast aan de specifieke kenmerken van het geschil en de verwachtingen van de partijen. Door de dialoog te bevorderen in plaats van de confrontatie, draagt bemiddeling bij aan het **behoud van een samenwerkingsklimaat**, wat essentieel is voor de kwaliteit van de relaties tussen de betrokken partijen.

4. Conclusies

Uiteindelijk zijn de alternatieve geschillenbeslechtingsmethoden – zoals gerechtelijke verzoening, bemiddeling en arbitrage – een waardevolle aanvulling op de klassieke rechtspraak, door de nadruk te leggen op dialoog, flexibiliteit en het zoeken naar evenwichtige oplossingen.

De FBD past volledig binnen deze dynamiek. Door zijn specifieke positionering binnen de fiscale administratie is hij een sleutelfiguur in de bevordering van een cultuur van minnelijke geschillenbeslechting. Door de communicatie tussen belastingplichtigen en de fiscale diensten te

vergemakkelijken, helpt de FBD spanningen te ontmijnen, wederzijds vertrouwen te versterken en de kwaliteit van de openbare dienstverlening te verbeteren.

Zijn optreden, in samenhang met andere mechanismen van verzoening, bemiddeling en arbitrage, draagt bij aan een bredere evolutie van het Belgische fiscale landschap naar een menselijker, efficiënter en respectvoller beheer van de rechten van de burgers

Afdeling 1 : De fiscale bemiddeling

1 Voorwoord

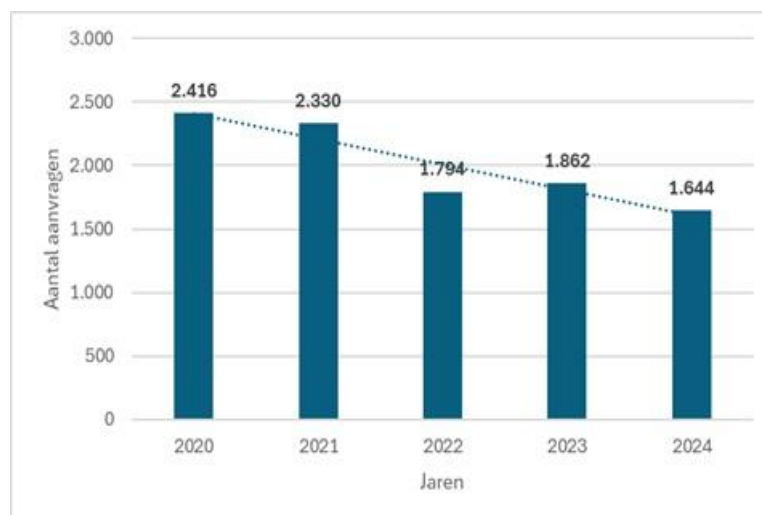
Om de diversiteit van de door de FBD behandelde bemiddelingsprocedures beter tot uiting te laten komen, heeft het College ervoor gekozen om in dit jaarverslag de statistieken per materie afzonderlijk te presenteren.

De bemiddelingsverzoeken bestrijken immers uiteenlopende domeinen, elk met hun eigen procedurele en juridische kenmerken.

Zo worden de dossiers met betrekking tot de inkomstenbelastingen en btw afzonderlijk geanalyseerd van de dossiers die betrekking hebben op de patrimoniumdocumentatie (vaststelling kadastraal inkomen, schatting van de verkoopwaarde van onroerende goederen, registratie- en successierechten, enz.). Daarnaast worden de materies inzake invordering (onder de bevoegdheid van de AAll) apart behandeld, rekening houdend met hun specifieke kenmerken.

2 Inkomstenbelastingen, btw en patrimoniumdocumentatie

2.1 Algemene evolutie van de bemiddelingsaanvragen voor alle fiscale materies samen van 2020 tot 2024

Analyse en vooruitzichten

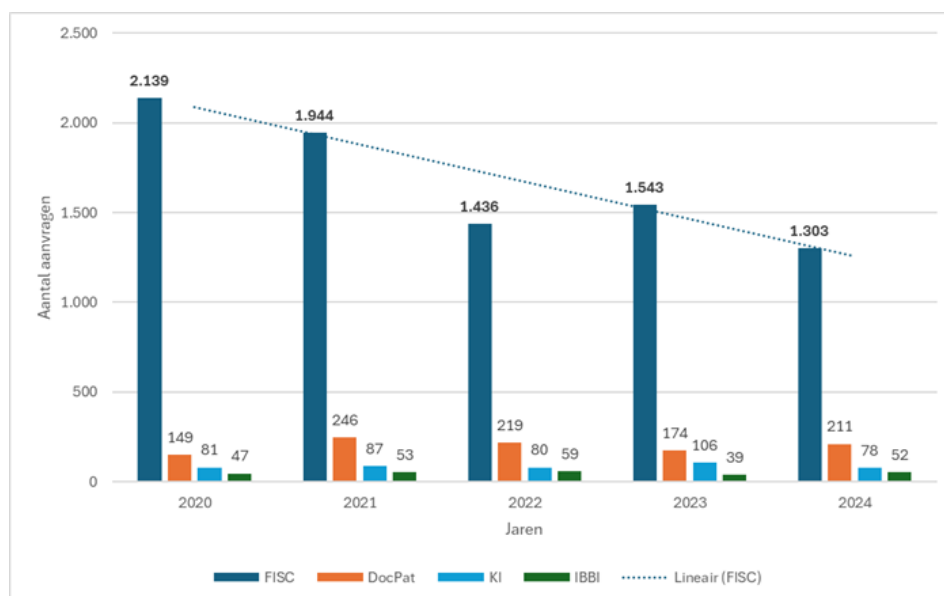
Sinds 2020 wordt een algemene dalende trend vastgesteld in het aantal fiscale bemiddelingsaanvragen (exclusief invordering), met een afname van ongeveer 30 % over de periode van 2020 tot 2024.

Deze evolutie is opmerkelijk, zowel door haar omvang als door haar aanhoudend karakter.

Zich bewust van deze uitdaging, heeft het College van de FBD begin 2025 een gerichte communicatiecampagne opgestart om de rol en de voordelen van de bemiddelingsprocedure beter bekend te maken.

Met deze actie wil de FBD de vastgestelde trend omkeren en een significante toename van het aantal verzoeken bevorderen. De eerste effecten van deze campagne worden reeds in de loop van het jaar verwacht.

2.2 Evolutie van de verzoeken per fiscale administratie van 2020 tot 2024

Kwantitatieve analyse van de verzoeken in 2024

In 2024 registreerde de FBD in totaal 1.645 verzoeken, als volgt verdeeld:

- **1.304 verzoeken** betreffende dossiers van de **AAFisc**,
- **52 verzoeken** met betrekking tot dossiers van de **AABBI**,
- **211 verzoeken** betreffende de **patrimoniumdocumentatie – Juridische zekerheid**, voornamelijk inzake registratie- en successierechten,
- **78 verzoeken** betreffende de **patrimoniumdocumentatie – Evaluatie en meting**, inzake kadastraal inkomen.

De algemene daling van het aantal verzoeken is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de terugval binnen de AAFisc.

Daarentegen blijft het aantal verzoeken met betrekking tot dossiers van de AABBI stabiel, wat wijst op een groeiende erkenning van de FBD als een doeltreffende actor in de behandeling van complexe dossiers.

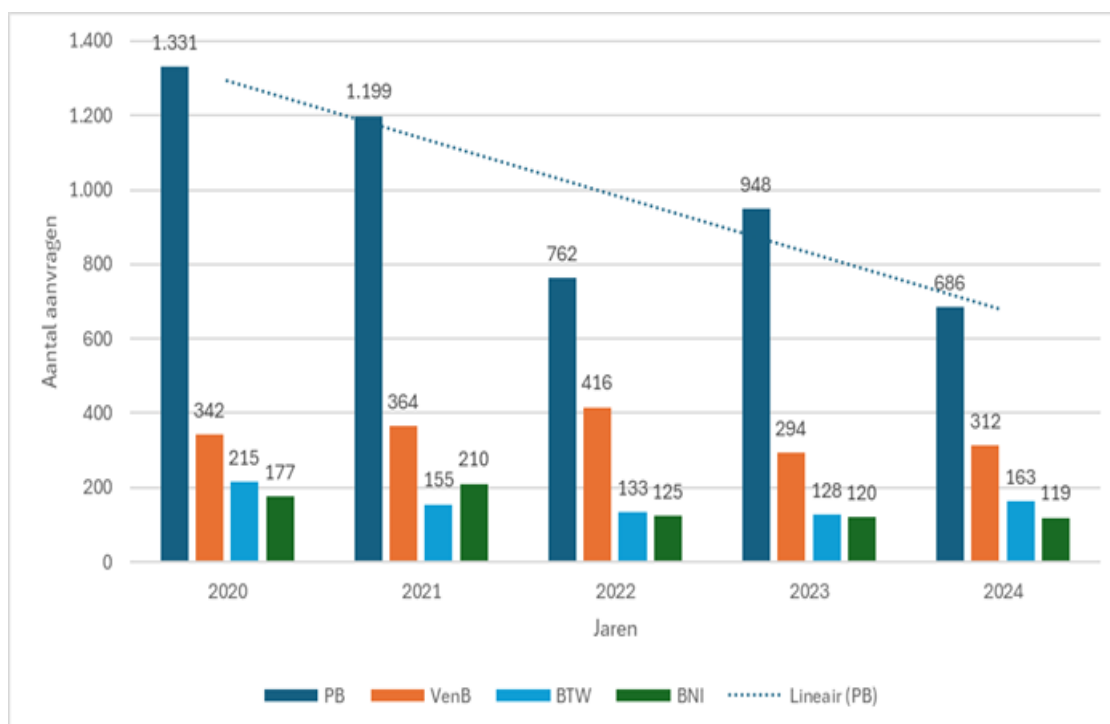
Sensibiliseringsacties en vooruitzichten

Om deze daling aan te pakken, heeft de FBD vanaf 2025 haar eerste communicatieacties gelanceerd. Deze omvatten publicaties in de regionale en lokale pers, evenals initiatieven in samenwerking met gemeenten. De acties zijn in de eerste plaats gericht op burgers, maar ook op cijferberoepen, onder meer via de organisatie van informatieseminaries.

Nog relatief onbekend bij het grote publiek, wil de FBD haar zichtbaarheid vergroten door een duidelijke, toegankelijke boodschap te verspreiden, gericht op haar kerntaken. Het doel is om de FBD te positioneren als een referentiedienst voor bemiddeling, ten dienste van zowel belastingplichtigen als de administratie.

2.3 De Algemene Administratie van de Fiscaliteit

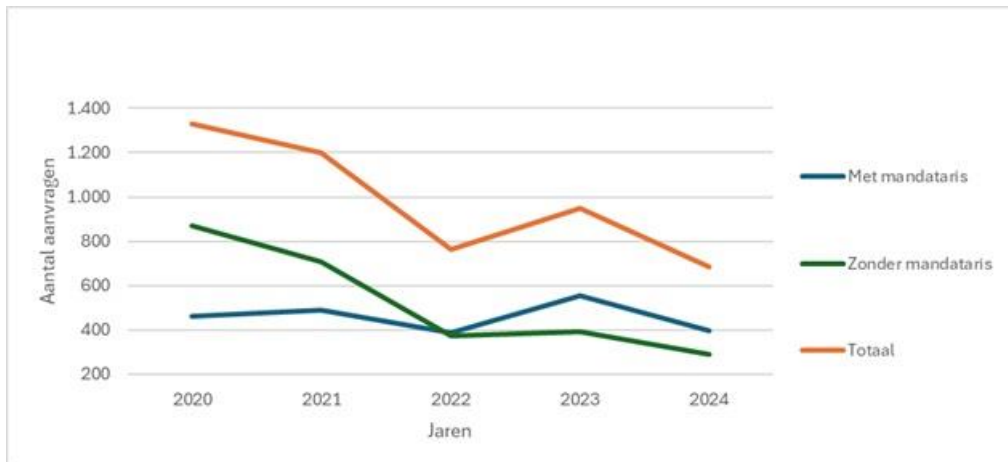
2.3.1 Evolutie van de aanvragen per fiscale materie van 2020 tot 2024

Analyse

Het aantal aanvragen die betrekking hebben op de Algemene Administratie van de Fiscaliteit (AAFISC) is gedaald voor alle fiscale materies, en in het bijzonder voor de personenbelasting (PB).

2.3.1.1 Aantal aanvragen Personenbelasting (PB) van 2020 tot 2024

Analyse

Sinds 2020 is het aantal verzoeken tot bemiddeling inzake personenbelasting met bijna 50 % gedaald, van 1.331 tot 686 dossiers.

Deze daling is vooral uitgesproken bij belastingplichtigen die niet worden vertegenwoordigd door een mandataris, met een afname van 67 %, tegenover slechts 14 % voor verzoeken ingediend met de hulp van een mandataris.

Commentaar

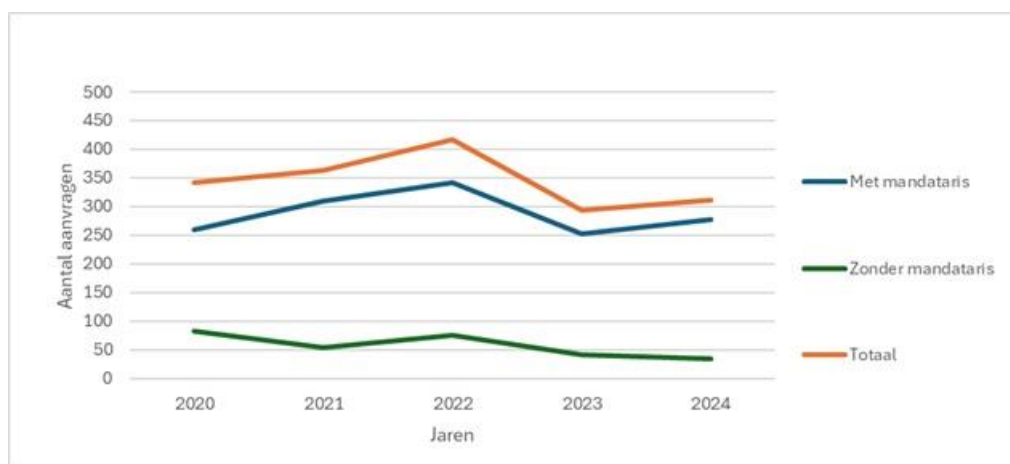
Gezien deze verontrustende trend heeft het College van de FBD een grondige reflectie opgestart over zijn communicatiemethoden.

Het doel is om beter te begrijpen welke drempels het gebruik van bemiddeling in de weg staan en om de verwachtingen van de burgers in kaart te brengen.

Voortaan zal jaarlijks een bevraging worden gehouden bij de doelgroepen om de acties van de FBD beter af te stemmen op hun werkelijke behoeften.

De communicatiestrategie zal de nadruk leggen op de duidelijkheid van de boodschap, de valorisatie van de opdrachten van de FBD en de regelmatige verspreiding van informatie om de zichtbaarheid van de dienst te versterken.

2.3.1.2 Aantal aanvragen Vennootschapsbelasting (VenB) van 2020 tot 2024

Analyse

Het aantal aanvragen inzake vennootschapsbelasting is in totaal met 9 % gedaald.

Toch is er een gemengd beeld: het aantal verzoeken zonder mandataris is met bijna 60 % gedaald, terwijl het aantal verzoeken met mandataris met 7 % is gestegen.

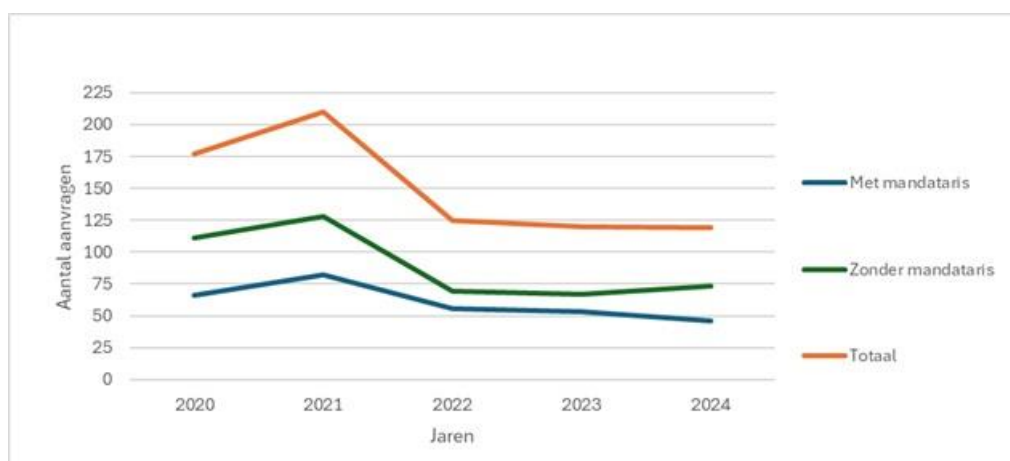
Commentaar

Deze evolutie weerspiegelt de toenemende complexiteit van de fiscale wetgeving, die ondernemingen ertoe aanzet vaker een beroep te doen op gespecialiseerde adviseurs.

Het College van de FBD wil zijn samenwerking met cijferberoepen, met name het ITAA en de Orde van Advocaten, versterken om beter op hun behoeften in te spelen.

Er zullen workshops en informatiesessies worden georganiseerd om de uitwisseling te bevorderen en het begrip van de rol van de FBD te verbeteren.

2.3.1.3 Aantal aanvragen Belasting van niet-inwoners (BNI) van 2020 tot 2024

Analyse

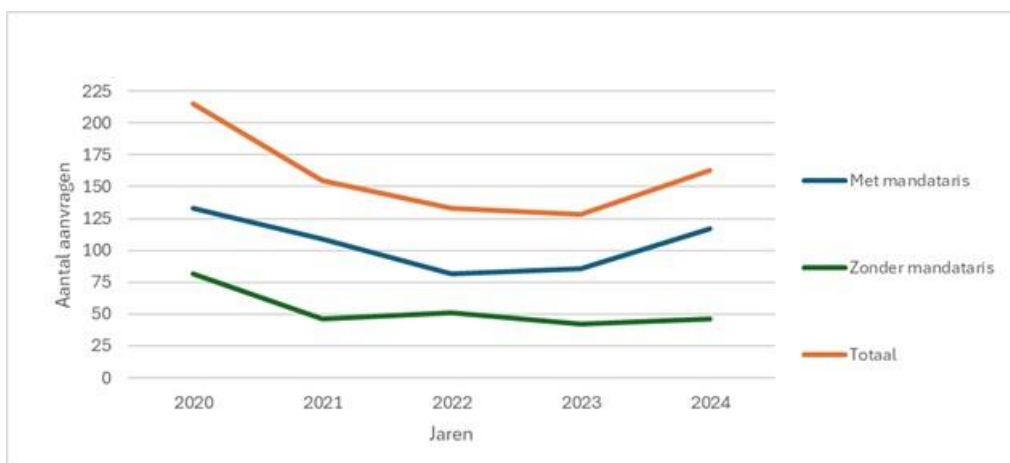
Tussen 2020 en 2022 is het aantal aanvragen tot bemiddeling inzake de belasting van niet-inwoners met meer dan 30 % gedaald, waarna het vanaf 2022 is gestabiliseerd.

Commentaar

De analyse van deze categorie belastingplichtigen blijft complex, onder meer door de aanzienlijke uitbreiding van het aantal belastingplichtigen, dat is gestegen van 90.000 tot meer dan 300.000 dossiers voor de BNI PB.

In deze context is het moeilijk om gerichte en aangepaste acties voor niet-inwoners te ontwikkelen. De FBD zal echter zijn inspanningen voortzetten om deze doelgroep beter te bereiken.

2.3.1.4 Aantal aanvragen Belasting op de toegevoegde waarde (BTW) van 2020 tot 2024

Analyse

Het aantal aanvragen tot bemiddeling inzake btw is sinds 2020 met 25 % gedaald. Het aantal aanvragen zonder mandataris is met 45 % gedaald, terwijl het aantal aanvragen met mandataris slechts met 12 % is afgenomen.

Opmerkelijk is dat er in 2024 een lichte stijging werd vastgesteld, voornamelijk gedragen door dossiers ingediend door mandatarissen.

Commentaar

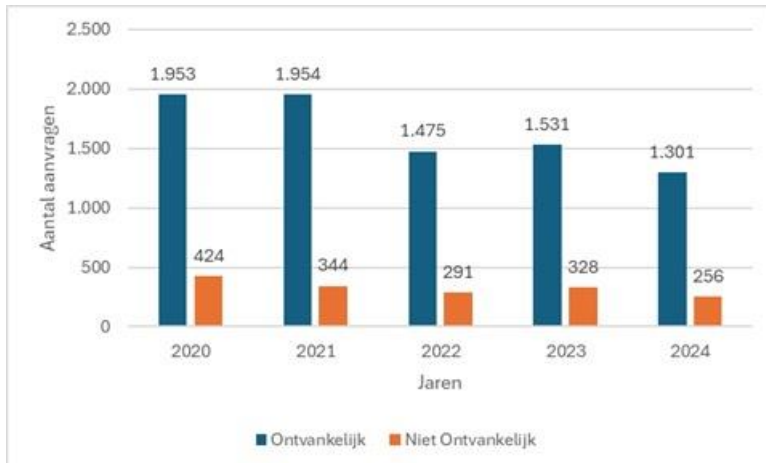
Net als bij de vennootschapsbelasting zet de toenemende complexiteit van de fiscale regels ondernemingen ertoe aan om een beroep te doen op experts.

Het College van de FBD wil daarom zijn communicatieacties naar mandatarissen intensiveren, door de

samenwerking met beroepsorganisaties te versterken en aangepaste informatie-instrumenten te ontwikkelen.

2.3.2 Ontvankelijkheid van de aanvragen

2.3.2.1 Ontvankelijkheid van de aanvragen – alle fiscale materies (2020–2024)

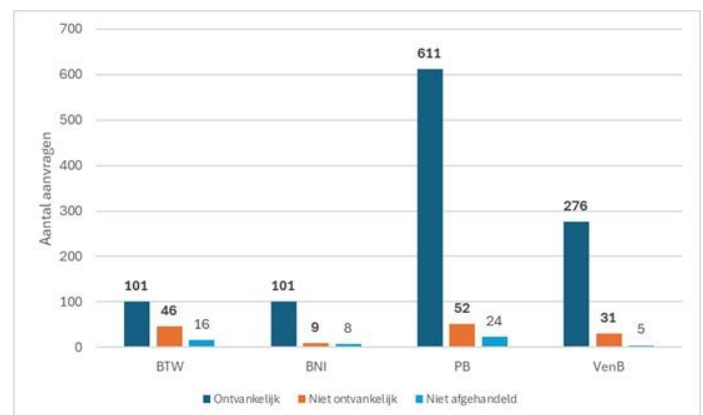
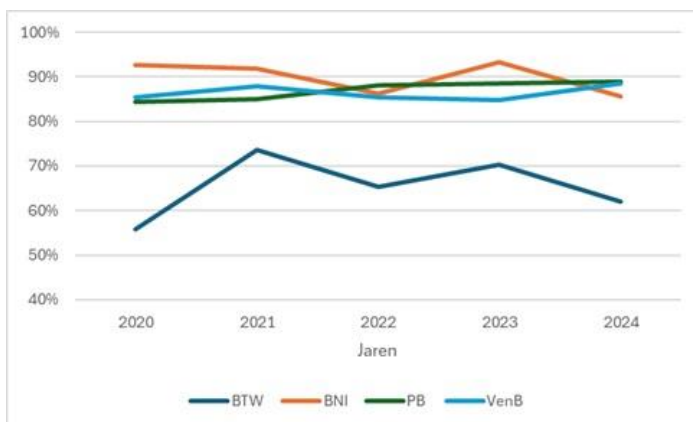
Analyse

Sinds 2020 blijft het aandeel van de aanvragen die als niet-ontvankelijk worden beschouwd globaal stabiel, en schommelt het tussen 15 % en 18 %.

2.3.2.2 Ontvankelijkheidspercentage per materie en evolutie

De onderstaande grafieken tonen:

- Het aandeel van ontvankelijke en niet-ontvankelijke bemiddelingsaanvragen per materie voor het jaar 2024;
- De evolutie van de ontvankelijkheid van de aanvragen tussen 2020 en 2024, uitgesplitst per materie.

Analyse en commentaar

Het aandeel van de onontvankelijke aanvragen is relatief laag voor de volgende materies:

- Personenbelasting (PB);
- Vennootschapsbelasting (VenB);
- Belasting van niet-inwoners (BNI).

Sinds 2020 is dit percentage gedaald en lijkt het zich te stabiliseren rond 10 %.

De belasting over de toegevoegde waarde (btw) vertoont daarentegen een aanzienlijk hoger aandeel van niet-ontvankelijke aanvragen, dat in 2024 31 % bereikt.

Dit is te verklaren door de complexiteit van btw-dossiers, waarbij het vaak moeilijk is om bij de indiening van het verzoek vast te stellen of er sprake is van een blijvend geschil. Bovendien blijkt dat btw-verzoeken vaak uitsluitend betrekking hebben op het kwijtschelden van administratieve boetes, waarvoor de FBD niet bevoegd is.

Om deze problematiek aan te pakken, verbindt het College zich ertoe het begrip “blijvend geschil” te verduidelijken en zijn communicatie hierover te versterken.

2.3.2.3 Oorzaken van niet-ontvankelijkheid voor btw, PB, BNI en VenB.

Sinds 2025 voert het College een systematische analyse uit van de motieven voor niet-ontvankelijkheid.

De resultaten tonen aan dat 94 % van de gevallen van niet-ontvankelijkheid te wijten is aan de volgende oorzaken:

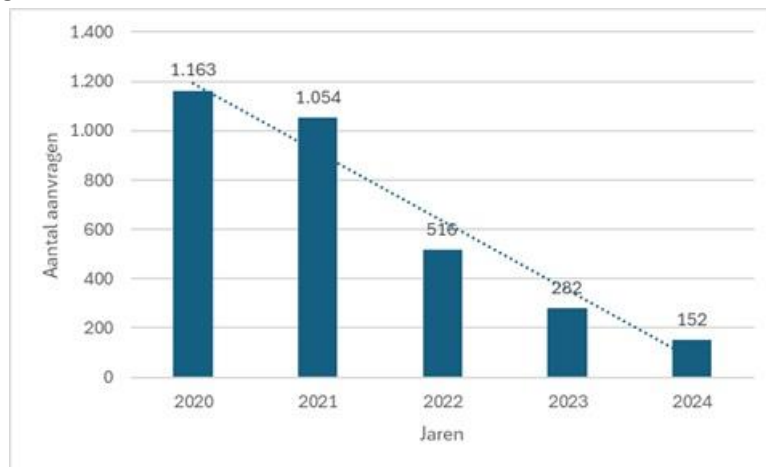
- **57 %:** de administratie had reeds beslist over het geschil of er was een vordering ingesteld bij de rechtbank van eerste aanleg;
- **15 %:** het verzoek is voorbarig, bij gebrek aan een blijvend geschil of een ingediend bezwaarschrift;
- **22 %:** de FBD is niet bevoegd om het verzoek te behandelen.

De **overige 6 %** betreft meer uitzonderlijke gevallen waarin de verzoeken duidelijk ongegrond zijn.

Het is noodzakelijk om het begrip “blijvend geschil” verder te verduidelijken en eraan te herinneren dat verzoeken tot kwijtschelding van BTW-boetes niet onder de bevoegdheid van de FBD vallen. Deze verzoeken zullen voortaan sneller, bij ontvangst, door het secretariaat worden doorgestuurd naar de bevoegde diensten.

2.3.3 Diverse dossiers

De onderstaande grafiek toont de evolutie van het aantal diverse dossiers tussen 2020 en 2024.

Analyse

Sinds 2022, een jaar dat werd gekenmerkt door een belangrijke strategische heroriëntatie van het College, wordt een voortdurende daling van het aantal diverse dossiers vastgesteld.

Deze trend is het gevolg van een strengere filtering door het secretariaat: enkel verzoeken met een reëel en blijvend geschil worden nog doorgestuurd naar de bemiddelaars.

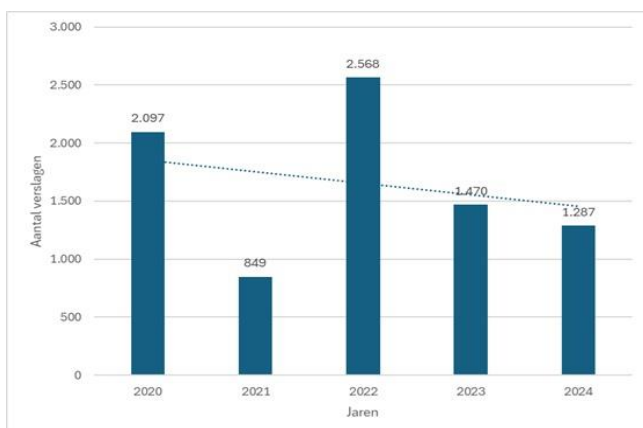
Andere verzoeken worden systematisch doorgestuurd naar de bevoegde diensten, wat leidt tot een efficiënter gebruik van middelen en een betere behandeling van de verzoeken.

2.3.4 Behandeling van de dossiers (PB – VenB – BNI – BTW)

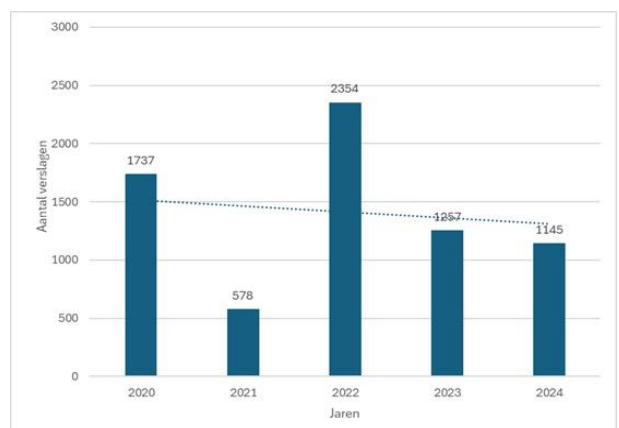
2.3.4.1 Aantal afgesloten dossiers van 2020 tot 2024

De volgende grafieken tonen de jaarlijkse evolutie van het aantal gevalideerde bemiddelingsverslagen (ontvankelijke en afgesloten aanvragen) door het College.

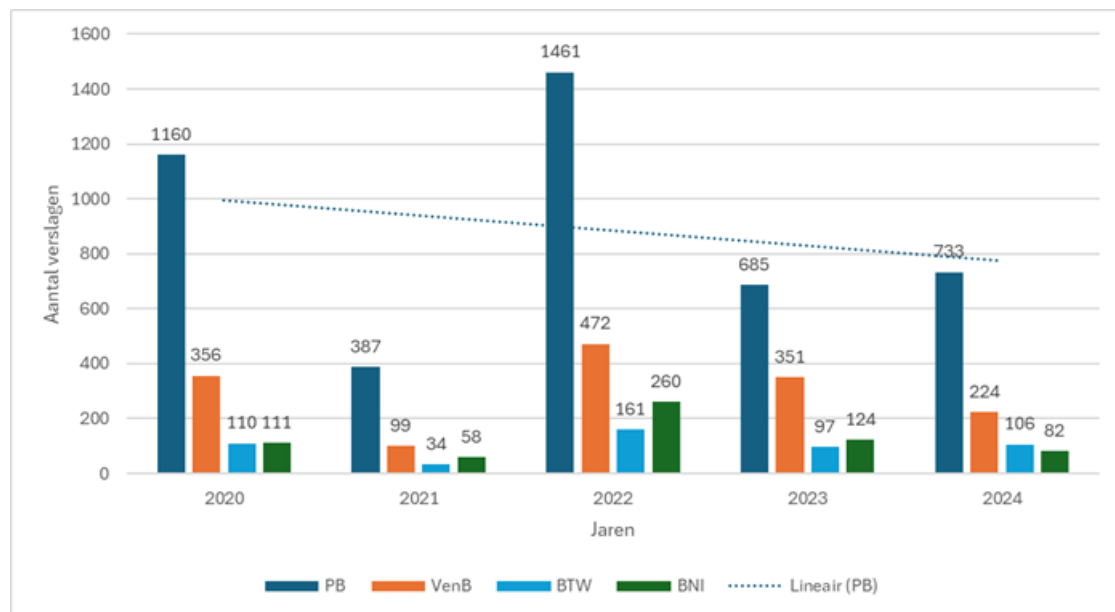
Alle fiscale materies samen

PB- BNI-VenB-BTW

De onderstaande grafiek geeft de evolutie weer per fiscale materie

Analyse

Het ontbreken van een geldig aangesteld College tussen april 2021 en juni 2022 heeft geleid tot een uitstel van de validatie van bepaalde in 2021 behandelde aanvragen naar 2022. Deze situatie heeft een statistische vertekening veroorzaakt, wat het gebruik van een tweejaarlijks gemiddelde rechtvaardigt.

Het gemiddeld aantal jaarlijks onderzochte dossiers in deze periode (2021-2022) wordt geschat op 1.650.

Sinds 2020 wordt een geleidelijke daling van het aantal behandelde aanvragen vastgesteld.

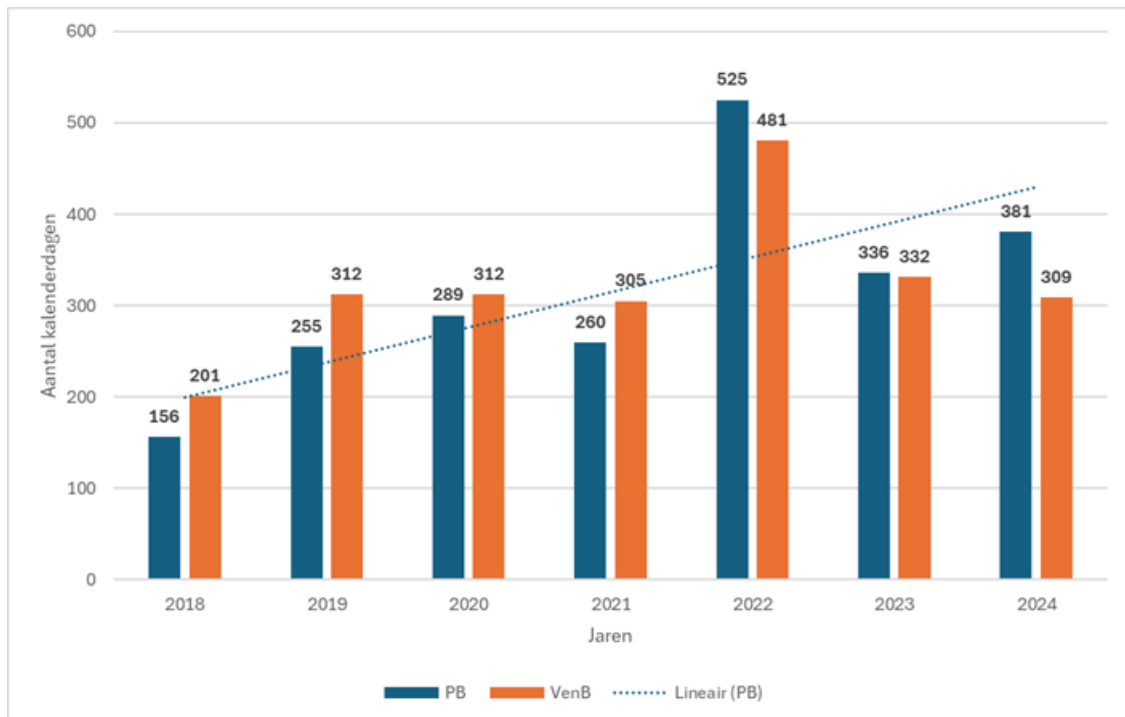
Toch lijkt het aantal afgehandelde aanvragen inzake personenbelasting (PB) in 2024 opnieuw toe te nemen.

Commentaar

De daling van het aantal behandelde dossiers houdt verband met de algemene afname van het aantal bemiddelingsaanvragen.

Voor een diepgaandere analyse van de genomen maatregelen om deze trend om te buigen, wordt de lezer verwezen naar de rubriek over de ontvangen aanvragen.

2.3.4.2 Behandelingsduur van afgesloten dossiers van 2020 tot 2024

Analyse

Er wordt een aanzienlijke verlenging van de behandelingstermijnen vastgesteld, terwijl het totale volume van de ontvangen en behandelde aanvragen afneemt.

- In 2018 bedroeg de gemiddelde behandelingstermijn:
 - **156 dagen** voor de PB
 - **203 dagen** voor de VenB
- In 2024 zijn deze termijnen opgelopen tot:
 - **380 dagen** voor de PB (+243 %)
 - **308 dagen** voor de VenB (+53 %)

De stijging van de behandelingstermijn voor de VEN.B deed zich voornamelijk voor in 2019 en lijkt sindsdien te zijn gestabiliseerd, met uitzondering van 2022, dat werd beïnvloed door de afwezigheid van een geldig aangesteld College.

Commentaar

Deze evolutie roept vragen op, maar lijkt verband te houden met de langere behandelingstermijnen bij de expertisediensten.

Het College zal een nieuwe versie van het samenwerkingsprotocol voorstellen, in overeenstemming met de diverse instructies, omzendbrieven en wettelijke bepalingen, maar ook aangepast aan de nieuwe werkmethoden en de impact van nieuwe toepassingen inzake dossierbeheer. Deze

reorganisatie moet de interne werkprocessen van de FBD optimaliseren en de afhankelijkheid van de expertisediensten verminderen.

Er wordt een grondige reflectie gevoerd over de interne procedures en de overlegmodaliteiten tussen de expertisediensten en de controlediensten.

Een flexibelere en meer collaboratieve aanpak zou de behandelingstermijnen kunnen verkorten en de interdepartementale coördinatie verbeteren.

Dialoog en het zoeken naar gedeelde oplossingen moeten worden bevorderd.

Op het moment van het opstellen van dit verslag werkt de FBD aan de uitwerking van een **formele aanbeveling** in deze zin.

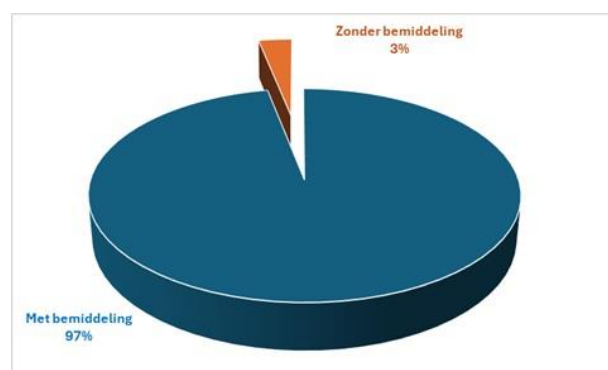
2.3.5 Impact van de bemiddeling

Een van de fundamentele doelstellingen van de FBD is het voorkomen van gerechtelijke procedures door het bevorderen van geschillenoplossing in een vroeg administratief stadium. Verschillende hefboomen kunnen worden ingezet om dit doel te bereiken, en het is essentieel om de momenten en manieren waarop de FBD effectief invloed uitoefent op dossiers, nauwkeurig te evalueren.

Hoewel een volledige evaluatie van de doeltreffendheid van de dienst complex blijft, heeft het College sinds 2024 een verfijndere typologie ingevoerd van de concrete effecten van de bemiddeling.

2.3.5.1 Aandeel van het aantal dossiers in bemiddeling

De onderstaande grafiek toont het aandeel van de dossiers die het voorwerp uitmaakten van een bemiddelingsprocedure ten opzichte van het totale aantal bezwaarschriften ingediend inzake inkomstenbelastingen en BTW, op basis van de beschikbare informatie.

Analyse en commentaar

Zoals reeds herhaaldelijk benadrukt, is de FBD nog onvoldoende bekend. Het huidige percentage van de geschillen in bemiddeling (3%) lijkt beperkt, maar stelt de FBD toch in staat om gerichte expertise te bieden bij individuele dossiers. Deze tussenkomst is bovendien bijzonder waardevol wanneer een groot aantal geschillen verband houdt met éénzelfde controleactie, waardoor de FBD relevante aanbevelingen kan formuleren.

Het is precies in deze gerichte tussenkomsten dat de concrete impact van de FBD ook ligt. Op middellange termijn (binnen vijf jaar) zou een percentage van 5 % een relevant drempelniveau vormen om van bemiddeling een structureel instrument te maken voor de verbetering van het administratief functioneren.

2.3.5.2 Resultaten van de bemiddeling

De onderstaande tabel illustreert de impact van bemiddeling in het kader van de behandeling van geschillen.

Impact van de bemiddeling	2024	%
Afwezigheid medewerking bezwaarambtenaar	1	0,09%
Afwezigheid medewerking aanvrager bemiddeling	31	2,71%
Akkoord	395	34,50%
Compliance administratie	126	11,00%
Rechtzetting door administratie zonder tussenkomst FBD	35	3,06%
Compliance aanvrager bemiddeling	149	13,01%
Beslissing door administratie binnen schorsingstermijn	7	0,61%
Niet-akkoord	392	34,24%
Geen beslissing binnen wettelijke termijn en geschil voor REA	4	0,35%
Verzaking door aanvrager aan bemiddeling	5	0,44%
	1145	100%

Analyse en commentaar

Compliance aanvrager bemiddeling

In **13,01 %** van de gevallen kon de bemiddelaar de belastingplichtige overtuigen van de juistheid van de toepassing van de fiscale wetgeving.

Deze bijzonder bemoedigende resultaten illustreren de meerwaarde van de FBD bij het verduidelijken van fiscale regels.

Door deze pedagogische rol op te nemen, draagt de FBD actief bij aan een beter begrip van het wettelijke kader door de belastingplichtigen.

Dit verhoogde begrip bevordert de aanvaarding van fiscale beslissingen, zelfs bij afwijzing van het bezwaar, en vermindert zo het risico op gerechtelijke stappen en toekomstige geschillen.

Deze categorie bevat soms ook dossiers waarin, naast de verstrekte uitleg, een akkoord werd bereikt.

Akkoord (Bemiddeling)

Een bemiddelingsdossier met “akkoord” betreft een situatie waarin de bemiddelingsmedewerker erin slaagt de standpunten van de administratie en die van de belastingplichtige te verzoenen.

Dit proces vereist sleutelvaardigheden op het vlak van onderhandeling, bemiddeling en creativiteit. Wanneer een akkoord wordt bereikt, vermijdt dit elke gerechtelijke procedure en zijn beide partijen tevreden.

In dit opzicht heeft **34,50 %** van de dossiers geleid tot een akkoord tussen de partijen.

Compliance administratie

“Compliance” vanwege de administratie verwijst naar de gevallen waarin de administratie de door de belastingplichtige verdedigde positie aanvaardt en waarbij de FBD de administratie heeft “overtuigd” van de correctheid van de argumentatie van de belastingplichtige. Deze situatie deed zich voor in **11 %** van de dossiers.

Niet-akkoord

In **34,24 %** van de dossiers eindigt de bemiddelingsprocedure met een blijvend meningsverschil, waardoor deze dossiers blootstaan aan het risico van een gerechtelijke procedure.

Om het aantal onenigheden te verminderen en gerechtelijke stappen te beperken, moet binnen het College een diepgaande reflectie worden gevoerd over de houding die in dergelijke situaties moet worden aangenomen.

Conclusies

De tussenkomst van de FBD had een positief effect in ongeveer **58,5 % van de aanvragen**, t.t.z. de aanvragen waarin een akkoord werd bereikt, alsook de aanvragen waarbij de ene partij uitdrukkelijk kon instemmen met de argumentatie van de andere partij (compliance). Dit is wel best een heel bemoedigend resultaat.

In ongeveer **35 % van de gevallen** blijft een meningsverschil bestaan.

Hoewel niet al deze meningsverschillen noodzakelijkerwijs tot een gerechtelijke procedure zullen leiden, kan de FBD de frustratie die ze bij belastingplichtigen kunnen veroorzaken, noch de negatieve impact op het imago van de FOD Financiën negeren.

In dit verband is de rol van de FBD als geheel – inclusief haar medewerkers en de leden van het College – van fundamenteel belang.

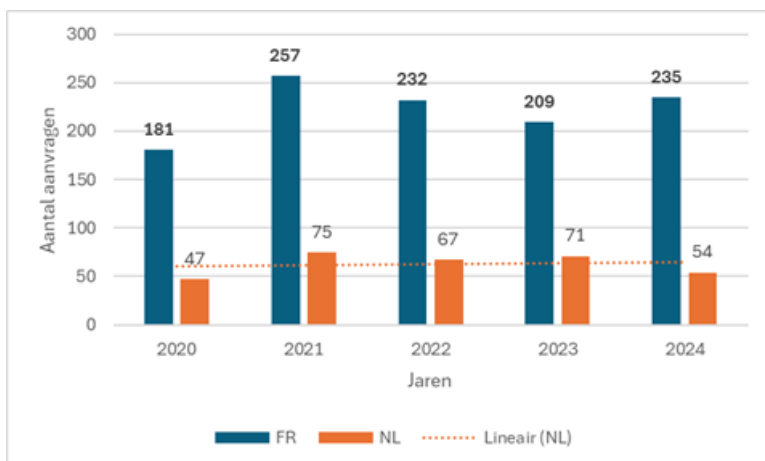
Zij moeten niet alleen hun inspanningen op het vlak van voorlichting versterken door de fiscale bepalingen en hun toepassing duidelijk uit te leggen, maar ook een waarschuwende rol opnemen. Wanneer een constructieve dialoog met de administratie moeilijk blijkt en deze een standpunt blijft innemen dat als star of onaangepast wordt ervaren, is het essentieel dat de bemiddelaars formele aanbevelingen kunnen doen aan de Voorzitter van het directiecomité.

Deze informatieoverdracht speelt een sleutelrol in het tot stand brengen van een evenwichtige en reactief bestuur, dat het mogelijk maakt om eventuele systemische ontsporingen te identificeren en te corrigeren.

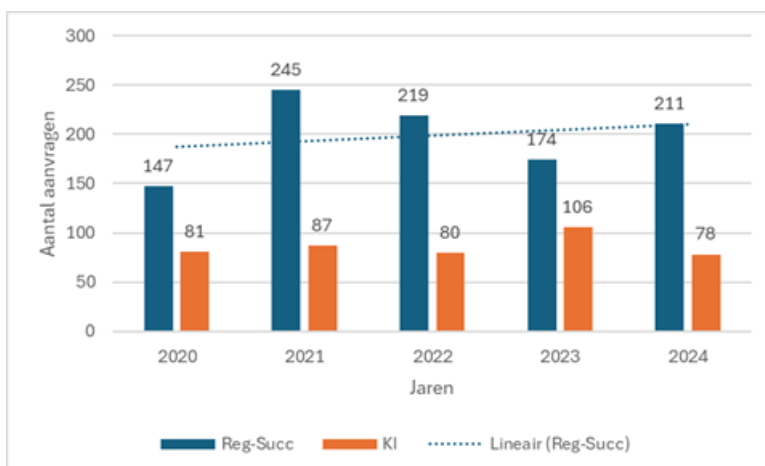
2.4 De administratie van de patrimoniumdocumentatie

2.4.1 Evolutie van de aanvragen van 2020 tot 2024

De onderstaande grafiek toont de evolutie van het aantal ontvangen aanvragen inzake patrimoniumdocumentatie, uitgesplitst naar de taal van de verzoeker.

Een tweede grafiek toont deze evolutie volgens de aard van de behandelde problematieken: enerzijds de registratie- en successierechten, anderzijds de aanvragen met betrekking tot het kadastraal inkomen.

Analyse en commentaar

Sinds 2020 wordt een lichte stijging van het aantal verzoeken vastgesteld.

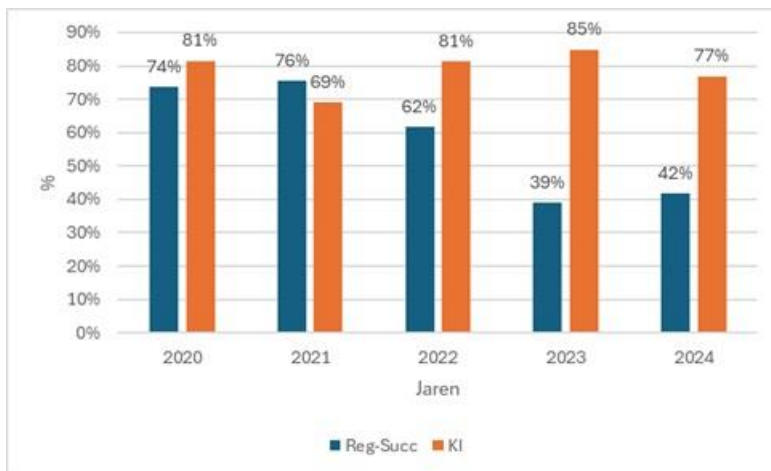
De in het Frans ingediende verzoeken zijn talrijker dan die in het Nederlands, wat eenvoudig te verklaren is: hoewel de registratie- en successierechten inmiddels geregionaliseerd zijn (met uitzondering van enkele restbevoegdheden), blijft de FOD Financiën instaan voor de dienst van de belasting in het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, terwijl het Vlaams Gewest deze

bevoegdheid autonoom uitoefent. Deze materies vallen dus buiten het werkingsgebied van de FBD in Vlaanderen. De globale stijging is voornamelijk toe te schrijven aan het toenemend aantal aanvragen met betrekking tot de registratierechten, vooral in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De aanvragen met betrekking tot het kadastraal inkomen blijven daarentegen stabiel.

2.4.2 Ontvankelijkheid van de aanvragen van 2020 tot 2024

Deze grafiek toont de evolutie van het aandeel van de ontvankelijke aanvragen, respectievelijk voor het kadastraal inkomen en voor de registratie- en successierechten.

Analyse en commentaar

Het ontvankelijkheidspercentage van aanvragen met betrekking tot het kadastraal inkomen (KI) is de afgelopen jaren relatief stabiel gebleven, en schommelde tussen 80% en 85%, met een lichte daling in 2024.

Daarentegen werd een significante daling van het ontvankelijkheidspercentage vastgesteld voor dossiers met betrekking tot registratie- en successierechten. Deze evolutie is het gevolg van een wijziging in de behandeling van de aanvragen. In 2023 en 2024 leidde het ontbreken van nieuwe elementen ter rechtvaardiging van overmacht systematisch tot de onontvankelijkheid van de aanvragen.

Zich bewust van de beperkingen van deze werkwijze, zowel op reglementair vlak als op het vlak van de door belastingplichtigen ervaren billijkheid, heeft het College besloten om vanaf april 2025 zijn aanpak te wijzigen. Voortaan zullen deze aanvragen als ontvankelijk worden beschouwd, maar deze ontvankelijkheid impliceert niet noodzakelijk een gunstige uitkomst, indien de aanvrager tijdens de behandeling geen relevante elementen aanbrengt.

2.4.3 Impact van de bemiddeling

2.4.3.1 Registratierechten

Soorten dossiers	Totaal	Instemming Administratie of akkoord	%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	62	28	45%
Waals Gewest	19	6	32%
Vlaans Gewest	19	3	16%
Diverses	2	1	50%

Analyse en commentaar

De meeste aanvragen inzake registratierechten hebben betrekking op het begrip **overmacht**, de enige uitzondering die het mogelijk maakt om de terugbetaling van de rechten te vermijden wanneer niet aan de dubbele voorwaarde inzake de hoofdverblijfplaats is voldaan.

De administratie voert een summiere beoordeling uit van het geschil en stuurt de dossiers door naar de FBD, die oordeelt over de ontvankelijkheid van het overmachtsargument. Deze praktijk verklaart de relatief hoog aandeel van gevallen waarin de administratie zich aansluit bij het standpunt van de aanvrager: **meer dan 40 % in Brussel en meer dan 30 % in Wallonië**. Het aantal Nederlandstalige dossiers is te beperkt om daaruit relevante conclusies te trekken.

Het is opmerkelijk dat de FOD Financiën de analyses van de FBD vrijwel systematisch overneemt, wat in de praktijk neerkomt op het toevertrouwen van de beoordeling van de dossiers aan de FBD.

2.4.3.2 Kadastraal inkomen (KI)

KI	FR		NL	
Akkoord	11	44%	29	94%
Niet akkoord	12	48%	1	3%
Diverses	2	8%	1	3%
	25	100%	31	100%

Analyse en commentaar

In dossiers met betrekking tot het kadastraal inkomen herzielt de administratie het oorspronkelijk vastgestelde of herzien bedrag in meer dan 40 % van de Franstalige dossiers en in 94 % van de Nederlandstalige dossiers. Dit herzieningspercentage getuigt van de doeltreffendheid van de bemiddelingsprocedure op dit gebied.

2.5 Aanbevelingen

Een van de fundamentele opdrachten van de FBD bestaat erin aanbevelingen te formuleren, in het bijzonder wanneer zij handelingen of werkmethoden binnen de FOD Financiën vaststelt die in strijd zijn met de beginselen van goed bestuur of met de geldende wettelijke en reglementaire bepalingen.

Sinds de aanstelling van het nieuwe College van fiscale bemiddelaars midden 2022 is besloten om meer aandacht te besteden aan deze opdracht.

De aanbevelingen vloeien in principe voort uit terugkerende of frequente vaststellingen tijdens de behandeling van bemiddelingsaanvragen.

Deze vaststellingen kunnen zowel organisatorische disfuncties (van systemische aard) als fiscaaltechnische problemen betreffen. Zo kunnen bepaalde gecoördineerde controleacties aanleiding geven tot een groot aantal disputen in de controlefase, die op hun beurt aanleiding geven tot een relatief hoog aantal bezwaarschriften.

Het gebeurt ook dat de FBD een gebrek aan uniformiteit vaststelt in de behandeling van geschillen.

Deze problemen zijn van algemene aard, aangezien ze zich voordoen in meerdere gelijkaardige gevallen.

Wanneer mogelijk en gepast, geeft de FBD de voorkeur aan een informele aanpak door deze moeilijkheden rechtstreeks te signaleren en te bespreken met de betrokken algemene administratie. Indien deze aanpak niet tot het gewenste resultaat leidt, wordt een formele aanbeveling opgesteld.

Deze wordt via de voorzitter van het directiecomité van de FOD Financiën overgemaakt aan de bevoegde administratie voor bespreking en opvolging.

In 2024 heeft de FBD drie aanbevelingen geformuleerd.

2.5.1 Ambtshalve aanslagen – forfaitaire grondslagen van heffing

De FBD heeft al vele jaren een terugkerend probleem vastgesteld bij de behandeling van dossiers met ambtshalve aanslagen, met name de automatische toepassing van de forfaitaire grondslag zoals voorzien in artikel 342, §3 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 (WIB 92).

Deze bepaling, bedoeld om het niet-indienen van belastingaangiften te bestrijden, werd vaak toegepast zonder voorafgaande verificatie van het bestaan van een reële economische activiteit, enkel op basis van een nog actief ondernemingsnummer.

Deze praktijk leidde tot onterechte aanslagen, vooral voor belastingplichtigen die hun zelfstandige activiteit hadden stopgezet, en veroorzaakte een administratieve overbelasting voor de controle-, bezwaar-, en invorderingsdiensten.

Wanneer een belastingplichtige binnen de wettelijke termijnen een bezwaar indiende, kon de aanslag meestal worden rechtgezet.

Daarentegen, indien niet tijdig werd gereageerd, werd het probleem vaak pas vastgesteld bij het nemen van invorderingsmaatregelen.

Om te vermijden dat natuurlijke personen die hun zelfstandige beroepsactiviteit effectief hebben stopgezet (door schrapping van het btw-nummer, maar behoud van het KBO-nummer) ten onrechte ambtshalve worden belast op basis van een forfaitaire grondslag, heeft de FBD de volgende aanbevelingen geformuleerd:

- invoering van een voorafgaande administratieve filtering door de beheers- en controlediensten, afschaffing van de automatische voorcodering van de forfaitaire grondslag, en verzameling van feitelijke elementen die wijzen op een effectieve beroepsactiviteit;
- verbetering van de informatie aan belastingplichtigen over de schrapping van het ondernemingsnummer en de fiscale gevolgen van het behoud ervan na de schrapping van het btw-nummer;
- coördinatie met de FOD Economie om de procedure voor de schrapping van het ondernemingsnummer te vereenvoudigen.

De administratie heeft gevolg gegeven aan deze aanbeveling en haar instructies inzake de behandeling van dit type dossiers aangepast op het niveau van de beheers- en controlediensten.

Voortaan worden controleambtenaren ertoe aangezet om meerdere informatiebronnen te raadplegen om de realiteit van een economische activiteit te beoordelen (bijvoorbeeld databanken met betrekking tot de btw - leveranciers en klanten), om bijzondere gevallen te onderscheiden (vrije beroepen, nevenactiviteiten, vrijwillige of ambtshalve schrapping), en om een geïndividualiseerde aanpak te hanteren.

Er zijn ook uitsluitingen ingevoerd voor bepaalde profielen, zoals bedrijfsleiders of belastingplichtigen die reeds in een voorafgaand geschil gelijk hebben gekregen.

Deze concrete vooruitgang illustreert de positieve impact van de FBD op de verbetering van administratieve praktijken en de bescherming van de rechten van belastingplichtigen. Ze onderstrepen ook het belang van een constructieve dialoog tussen de bemiddelingsorganen en de fiscale administratie om een rechtvaardigere, efficiëntere en menselijkere fiscaliteit te waarborgen.

2.5.2 Auteursrechten

In het kader van zijn bemiddelingsopdracht werd de FBD gevat met talrijke aanvragen betreffende de herkwalificatie van inkomsten uit auteursrechten die werden ontvangen door loontrekkenden of zelfstandigen.

Deze inkomsten, aanvankelijk aangegeven als roerende inkomsten, werden geherkwalificeerd als

beroepsinkomsten naar aanleiding van een controleactie van de fiscale administratie voor de aanslagjaren 2020 en 2021.

Bij het onderzoek van de bezwaren, zowel aan Franstalige als Nederlandstalige zijde, stelde de FBD vast dat de genomen beslissingen niet altijd coherent waren.

In het algemeen lag het afwijzingspercentage van de bezwaren hoger aan Franstalige zijde dan aan Nederlandstalige zijde.

Bepaalde principiële kwesties werden niet op uniforme wijze behandeld.

Hierbij wordt in de marge ook opgemerkt dat sommige fiscale adviseurs het regime van de auteursrechten actief promoten als middel voor fiscale optimalisatie.

De FBD heeft daarom verschillende aanbevelingen geformuleerd met het oog op mogelijke toekomstige acties, waaronder:

- Het organiseren van een voorafgaand overleg tussen de betrokken diensten, met inbegrip van de Dienst Voorafgaande Beslissingen;
- Het opstellen van duidelijkere richtlijnen voor de buitendiensten (controle en bezwaar), in overleg met de centrale administratie van de AAFisc;
- Het opzetten van een betere opvolging van de rechtspraak, zodat het administratief standpunt snel en uniform kan worden aangepast en doeltreffend gecommuniceerd naar de buitendiensten.

In haar reactie verwijst de administratie in eerste instantie naar de complexiteit van de betrokken wetgeving, waarbij de richtlijnen de nodige ruimte moeten bieden om geval per geval te beoordelen op basis van de feitelijke gegevens, en waarbij het niet altijd mogelijk is op voorhand in te spelen op divergerende rechtspraak.

Vervolgens, wat betreft de uniformiteit van de controles, wordt gewezen op de richtlijnen die worden verdeeld naar de belastingcentra en waarvan wordt verwacht dat de naleving ervan door de centra wordt opgevolgd.

Alvorens een nieuwe controleactie te organiseren zal er op voorhand een circulaire worden gepubliceerd die de toepassingsmodaliteiten van het regime van auteursrechten zal definiëren en toelichten.

Tot slot geeft de administratie aan dat het via verschillende (interne) kanalen mogelijk is om feedback te geven op de richtlijnen, zodat deze kunnen worden bijgestuurd.

2.5.3 Bedrijfsvoorheffing – bezoldiging bedrijfsleider

De FBD werd in de loop van 2024 geconfronteerd met relatief veel bemiddelingsaanvragen die voortvloeiden uit een gecoördineerde controleactie met betrekking tot de inhouding en storting van de bedrijfsvoorheffing op bezoldigingen van bedrijfsleiders. Deze actie richtte zich niet enkel op de schuldenaar van de bedrijfsvoorheffing, de werkgever, maar ook op de bedrijfsleider op wiens bezoldiging ten onrechte geen of te weinig bedrijfsvoorheffing werd ingehouden en gestort.

De afhandeling van de bezwaarschriften en bemiddelingsaanvragen die betrekking hadden op de vennootschap-werkgever verliep relatief vlot. De wetgeving laat op dit vlak immers geen ruimte voor interpretatie.

De behandeling van de bezwaarschriften en de bemiddelingsaanvragen met betrekking tot de fiscale situatie van de bedrijfsleider, in wiens hoofde geen of te weinig bedrijfsvoorheffing werd ingehouden, verliep daarentegen moeizamer.

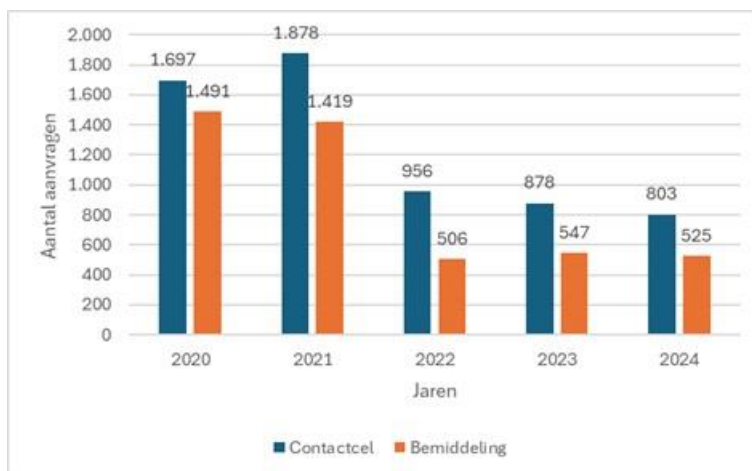
Het voornaamste knelpunt had betrekking op de fiscale gevolgen op het niveau van de werknemer (bedrijfsleider) bij latere betaling van de niet-ingehouden (maar wel verschuldigde) bedrijfsvoorheffing door de vennootschap (werkgever). Meer concreet rees de vraag **in welke geval(len)** de administratie kon besluiten dat de bedrijfsleider een voordeel van alle aard genoot indien hij het bedrag van de bedrijfsvoorheffing terugbetaalde aan de vennootschap-werkgever, bijvoorbeeld via bankoverschrijving of via een boeking op de R/C “bedrijfsleider”.

Op het ogenblik van dit schrijven is het overleg tussen de FBD en de AAFISC hierover nog gaande.

3 De administratie van de invordering – fiscale en niet-fiscale invorderingen

3.1. Algemene evolutie van de verzoeken van 2020 tot 2024

Het totale aantal ontvangen verzoeken inzake invordering over de afgelopen vijf jaar wordt geïllustreerd in de onderstaande grafiek.

Commentaar

De FBD heeft de afgelopen jaren een **progressieve daling vastgesteld van het totale aantal bemiddelingsaanvragen, wat zich ook vertaalt in de materies die verband houden met invordering**. Deze trend is te verklaren door de **nieuwe aanpak** die werd aangenomen door de diensten van de Algemene Administratie van Inning en Invordering (AII), en door een rationelere dossierbehandeling binnen de FBD. Voortaan worden verzoeken die formeel niet onder bemiddeling vallen, of waarbij de belastingplichtige **nog geen voorafgaande stappen heeft ondernomen bij de bevoegde administratie, systematisch doorgestuurd naar het Infocenter van de AII**.

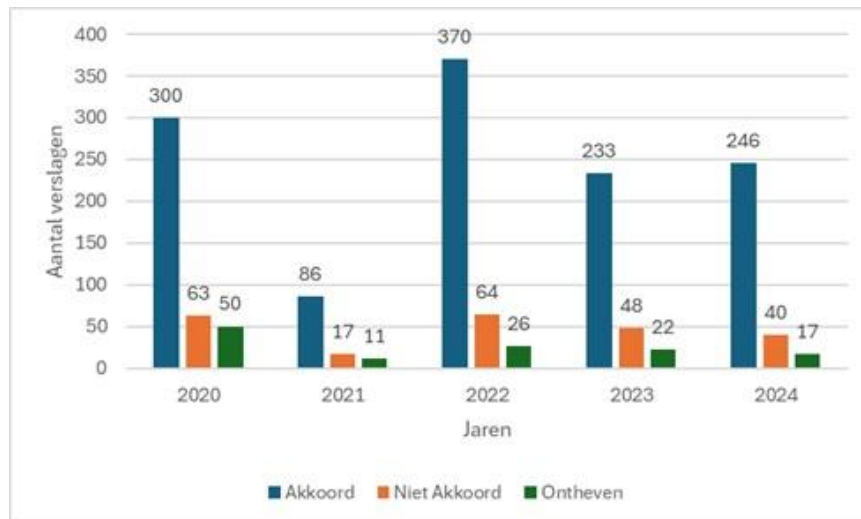
Deze heroriëntatie beoogt een snellere en gerichtere behandeling van de situaties.

Toch is het belangrijk te onderstrepen dat **sinds 2023 het aantal verzoeken tot fiscale bemiddeling is gestabiliseerd**, wat wijst op de **blijvende relevantie van de dienst**.

Ondanks interne verbeteringen en nieuwe mogelijkheden blijven sommige belastingplichtigen een beroep doen op fiscale bemiddeling om complexe of gevoelige situaties op te lossen, wat de toegevoegde waarde van de dienst binnen de globale invorderingsarchitectuur bevestigt.

3.2. Resultaten van de bemiddeling van 2020 tot 2024 en impact van de bemiddeling

De onderstaande grafiek toont het aantal jaarlijks afgesloten bemiddelingsdossiers, waarvan de rapporten werden gevalideerd door het College van de FBD in het kader van invordering:

In 2024 werden van de 303 afgesloten bemiddelingsdossiers:

- 81 % afgesloten met een akkoord,
- 13 % zonder akkoord,
- 6 % geklasseerd als “zonder gevolg” (wegens gebrek aan medewerking, antwoord of spontane oplossing van het geschil).

Deze resultaten bevestigen de toegevoegde waarde van fiscale bemiddeling. Er moet echter aan worden herinnerd dat sommige dossiers worden afgesloten wegens niet-ontvankelijkheid, met name in geval van uitstelgedrag, onrealistische voorstellen of situaties van overmatige schuldenlast die onder een collectieve insolventieprocedure vallen.

Een van de belangrijkste doelstellingen van fiscale bemiddeling is het vermijden van lange en kostelijke gerechtelijke procedures. In het domein van invordering is dit doel minder relevant, hoewel de tussenkomst van de FBD soms een procedure voor de beslagrechter kan voorkomen.

Wanneer een akkoord wordt bereikt, maakt bemiddeling het mogelijk om:

- ofwel de volledige schuld te innen, aangepast aan de financiële situatie en de vermogenssituatie van de schuldenaar;
- ofwel een gerechtelijke of uitvoeringsprocedure te vermijden, die voor de schuldenaar vaak zware gevolgen zou hebben (extra kosten, reputatieschade ingeval van beslag bij derden, enz.).

Het blijft echter moeilijk om de werkelijke impact van bemiddeling op dit vlak precies te meten.

3.3. Tendensen

In 2024 werd de FBD herhaaldelijk gevat met bemiddelingsaanvragen van vennoten van bepaalde vennootschapsvormen – met name beherende vennoten van commanditaire vennootschappen, vennoten van vennootschappen onder firma of van coöperatieve vennootschappen met onbeperkte en hoofdelijke aansprakelijkheid – tegen wie gedwongen invorderingsprocedures waren opgestart voor fiscale schulden van de vennootschap.

Overeenkomstig het Wetboek van vennootschappen en verenigingen zijn deze vennoten hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van de fiscale schulden van de vennootschap.

De betrokken schulden vloeien vaak voort uit ambtshalve aanslagen inzake vennootschapsbelasting, vastgesteld op basis van een minimum forfaitair bepaalde belastbare grondslag (artikel 342, § 4 WIB 92).

Als personen die persoonlijk gehouden zijn tot betaling, hebben deze vennoten de hoedanigheid van medeschuldenaar in de zin van artikel 2, § 1, 6° van het Wetboek van minnelijke en gedwongen invordering (WMGI).

Toepasselijk juridisch kader

Artikel 13, § 2, eerste lid van het WMGI bepaalt dat wanneer een fiscale schuld wordt ingevorderd bij een medeschuldenaar, deze **een aanmaning tot betaling** moet ontvangen, vergezeld van een afschrift van het aanslagbiljet of van het bericht van inning en invordering.

Deze aanmaning heeft uitwerking **vanaf de derde werkdag** na verzending.

Voor inkomstenbelastingen, bedrijfsvoorheffing of daarmee gelijkgestelde belastingen bepaalt artikel 13, § 2, derde lid van het WMGI dat de verzending van deze aanmaning een eigen bezwaartermijn opent voor de medeschuldenaar, overeenkomstig de artikelen 371 en 373 WIB 92.

Vastgestelde moeilijkheden

De FBD heeft twee terugkerende moeilijkheden vastgesteld:

1. Gebrek aan informatie voor medeschuldenaren

De betrokken vennoten begrijpen vaak niet de juridische draagwijdte van de ontvangen aanmaning. Zij beseffen vaak niet dat zij beschikken over een individueel bezwaarrecht, waarvan de termijn sinds 1 januari 2023 werd verlengd, en die begint te lopen vanaf datum van uitwerking van de aanmaning, i.e. de derde werkdag die volgt op de datum van verzending van de aanmaning.

De FBD overweegt een aanbeveling om de medeschuldenaren beter te informeren over hun bezwaartermijn.

2. Gebrek aan vertrouwddheid binnen de administratie

Sommige medewerkers van de Algemene Administratie van de Fiscaliteit, belast met de behandeling van bezwaren, zijn nog onvoldoende vertrouwd met de specifieke procedure voorzien in artikel 13, § 2 van het WMGI.

Dit kan ertoe leiden dat **het eigen bezwaarrecht van de medeschuldenaar**, los van dat van de vennootschap, **niet wordt erkend**.

Rol van de FBD

In deze situaties treedt de FBD op om:

- **de medeschuldenaren te informeren** over hun rechten en de te ondernemen stappen;
- **de bevoegde diensten bewust te maken** van de specificiteit van deze procedures;
- **geschillen te voorkomen** door een correcte en uniforme toepassing van de geldende regels te bevorderen.

Deze tussenkomsten maken deel uit van de opdracht van de FBD om een rechtvaardige, begrijpelijke en respectvolle fiscaliteit te waarborgen, en dragen bij tot een efficiëntere invordering.

4 Conclusies op basis van statistieken – doelstellingen – SWOT-analyse

Sinds 2020 wordt een aanhoudende daling vastgesteld van het aantal bemiddelingsaanvragen, over alle materies heen, met uitzondering van de dossiers inzake registratierechten en kadaster.

Hoewel bepaalde evoluties op wetgevend vlak – zoals de verlenging van de bezwaartermijnen of wijzigingen inzake invordering – deze trend gedeeltelijk kunnen verklaren, volstaan zij niet om het fenomeen volledig te duiden.

Deze evolutie zou moeten worden bekeken vanuit een bredere maatschappelijke context waarin burgers steeds vaker kiezen voor alternatieve vormen van geschillenbeslechting, die als sneller, toegankelijker en minder kostelijk worden ervaren dan klassieke gerechtelijke procedures.

In dit kader is het noodzakelijk onze strategieën aan te passen.

Het doel is tweeledig: onze impact vergroten en proactief inspelen op de huidige en toekomstige behoeften van de belastingplichtigen.

Dit impliceert:

- Het vastleggen van ambitieuzere doelstellingen op middellange termijn;
- Het uitvoeren van een grondige SWOT-analyse (sterktes, zwaktes, kansen, bedreigingen) om onze acties te oriënteren en onze middelen optimaal in te zetten.

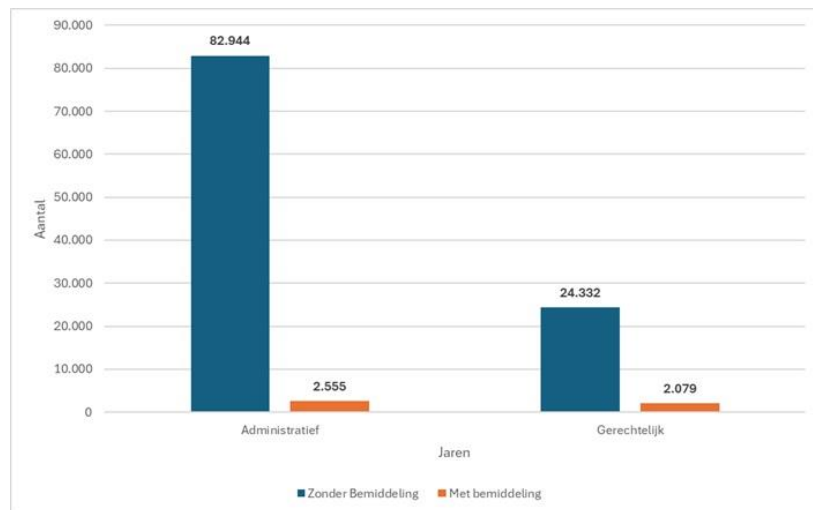
4.1 Doelstellingen

4.1.1 Aantal aanvragen

4.1.1.1 Aanvragen inzake IB en BTW

Sinds kort beschikt de FBD over meer gedetailleerde gegevens over de bemiddelingsaanvragen die werden ingediend in het kader van geschillen inzake inkomstenbelastingen (IB) en belasting over de toegevoegde waarde (BTW).

Een van de fundamentele opdrachten van de FBD is het bijdragen aan de vermindering van het aantal gerechtelijke procedures. Op het eerste gezicht kunnen de cijfers vragen oproepen: de bemiddelingsaanvragen vertegenwoordigen grosso modo slechts 3 % van de ingediende bezwaren, terwijl bijna 8 % van de geschillen die aanleiding gaven tot een gerechtelijke procedure, vooraf het voorwerp uitmaakten van een poging tot bemiddeling (zie grafiek hieronder ter illustratie).

Een oppervlakkige lezing van deze gegevens zou kunnen suggereren dat de FBD haar rol niet volledig vervult, of zelfs indirect gerechtelijke stappen in de hand werkt. Een dergelijke conclusie is echter onjuist en houdt geen stand bij een grondige analyse.

Het is essentieel te benadrukken dat de vergeleken populaties – enerzijds alle ingediende klachten, anderzijds de klachten met een bemiddelingsverzoek – niet homogeen zijn . Meer bepaald:

- Het huidige volume bemiddelingsaanvragen blijft onder de drempel van 5 % van alle betwiste aanslagbiljetten of invorderingsbevelen, wat de statistische geldigheid van elke vergelijking beperkt;
- De geschillen die gepaard gaan met een bemiddelingsaanvraag betreffen hoofdzakelijk complexe of atypische dossiers, zoals auteursrechten, minimale grondslagen van heffing of onvoldoende ingehouden bedrijfsvoorheffing. Deze thema's zijn oververtegenwoordigd in de bemiddelingsverzoeken, wat elke poging tot veralgemening vertekent.

In dit licht is het van cruciaal belang om deze gegevens met de nodige voorzichtigheid te behandelen en geen overhaaste conclusies te trekken over de doeltreffendheid van de FBD. Om haar werking te versterken en representativiteit te verbeteren, is het doel om binnen een termijn van vijf jaar een bemiddelingsgraad van minstens 5 % te bereiken voor de materies inkomstenbelastingen en btw.

4.1.1.2 Aanvragen inzake registratie- en successierechten en vaststelling van het KI

Het aantal verzoeken blijft relatief stabiel, wel beseffend dat het Waalse en Brusselse Hoofdstedelijk Gewesten in een tijdspanne van 2 à 3 jaar de bevoegdheid over de registratie- en successierechten volledig zullen overnemen.

4.1.1.3 Aanvragen inzake invordering

Het aantal ingediende aanvragen op het gebied van invordering is de afgelopen jaren relatief stabiel gebleven. Deze stabiliteit kan worden geïnterpreteerd als een teken van maturiteit van de dienst.

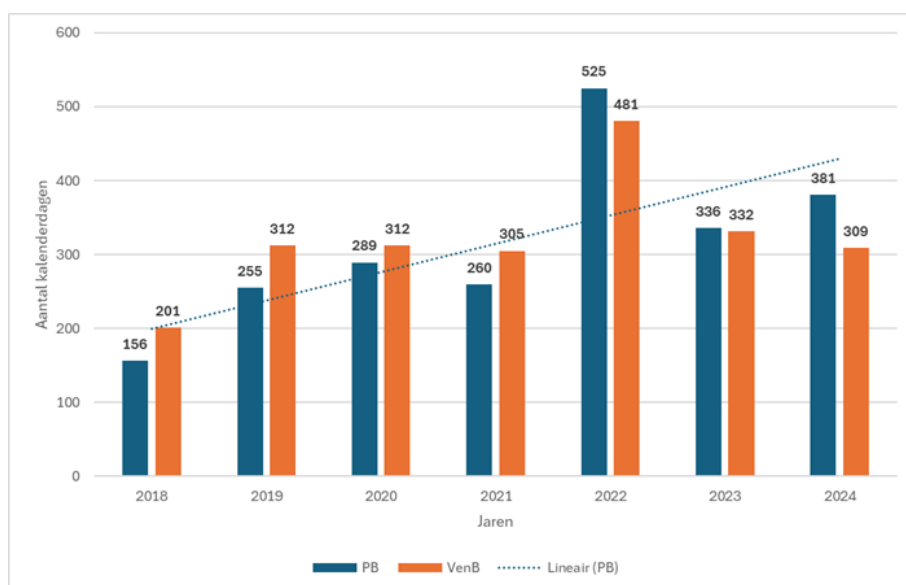
In de huidige stand van zaken is er geen duidelijke stijgende of dalende trend waarneembaar, wat het mogelijk maakt om een stabilisatie van de instroom te beogen, op voorwaarde dat het regelgevend kader en de administratieve praktijken ongewijzigd blijven.

4.1.2 Behandelingstermijn van de aanvragen

4.1.2.1 Aanvragen inzake IB en BTW

Er moet bijzondere aandacht worden besteed aan de evolutie van de behandelingstermijnen van bemiddelingsaanvragen, die al meerdere jaren constant in stijgende lijn gaan, doch de laatste jaren wel lijkt te stabiliseren.

Deze trend is deels te verklaren door de langere behandelingstermijnen van geschillen door de bezwaardiensten, waarvan de tussenkomst van de FBD sterk afhankelijk is.

Er moeten interne maatregelen worden overwogen die de FBD in staat stellen sneller te reageren op belastingplichtigen, hetzij via een pro-actievere aanpak, hetzij via een beter gestructureerde begeleiding.

De FOD Financiën had oorspronkelijk als ambitieuze doelstelling om het aantal administratieve geschillen terug te dringen, met een redelijke behandelingstermijn van 6 tot 9 maanden voor bezwaren. Vandaag moet worden vastgesteld dat deze termijnen niet langer worden gehaald, wat een directe impact heeft op de kwaliteit van het werk van de medewerkers van de FBD en op de perceptie van de dienst door de burgers.

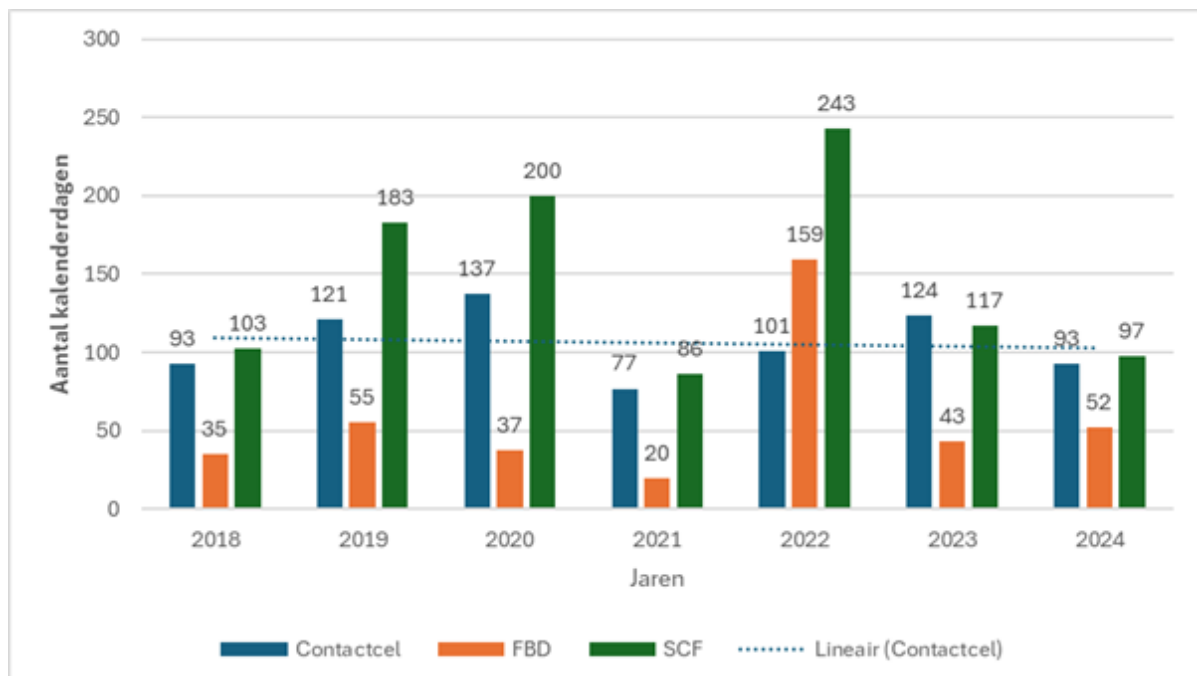
Het feit dat de behandeling van de bemiddelingsaanvraag gekoppeld is aan de behandeling van het bezwaarschrift belet in ieder geval niet dat de bemiddelingsprocedure effectief wordt opgestart van zodra de aanvraag ontvankelijk is verklaard. Op die manier kan de bemiddelingsmedewerker alvast het dossier voorbereiden, informatie inwinnen bij beide partijen en op die manier ervoor zorgen beide partijen voldoende geïnformeerd over het geschil van gedachten kunnen wisselen. Zo kan de FBD actief bijdragen aan een verkorting van de behandelingstermijn van het geschil.

Aanvullend, van zodra de ontvankelijkheid van een bemiddelingsaanvraag is bevestigd, zou de FBD zich ertoe kunnen verbinden om dit binnen een redelijke termijn te behandelen, vastgelegd in overleg met de betrokken partijen, om zo een doeltreffende en billijke behandeling van de aanvraag en van het geschil te garanderen.

4.1.2.2 Aanvragen inzake invordering

De geboekte vooruitgang inzake de verkorting van de behandelingstermijnen van bemiddelingsdossiers verdient erkenning.

Deze positieve evolutie sluit volledig aan bij de beleidslijnen van de minister van Financiën, die recent benadrukte: “Inzake belastinginvordering moet bemiddeling bijvoorbeeld zeer snel verlopen.” (zie antwoord op Parlementaire Vraag nr. 627 van de heer Steven Matheï van 15.09.2021, Bulletin QRVA 55-067 d.d. 26.10.2021, p. 200-203).

4.1.3 Rapportering

Er werden talrijke parlementaire vragen gesteld over de resultaten van de FBD, hun draagwijdte en interpretatie. (zie onder meer Parlementaire Vraag nr. 627 van de heer Steven Matheï van 15.09.2021,

Zich bewust van het belang van een duidelijke en transparante verantwoording van het geleverde werk, heeft het College van de FBD besloten in te zetten op het gebruik van meer performante rapporteringstools. Deze tools laten toe om op frequente tijdstippen gedetailleerde informatie over de werking van de dienst op te vragen en te visualiseren. De ingebruikname van deze tools is gekoppeld aan een nieuw dossierbeheersysteem dat in gebruik wordt genomen vanaf 1.1.2025. Op termijn laten deze tools het toe om de activiteiten van de dienst van nabij op te volgen en indien nodig sneller te kunnen ingrijpen en bijsturen.

4.1.3.1 Aanvragen inzake de vestiging van de belasting - impact

Sinds 2024 werd een nieuwe classificatie ingevoerd om de impact van de bemiddelingsdienst te meten, met als doel een beter inzicht te krijgen in de concrete effecten van de tussenkomst van de FBD. De traditionele indeling in drie categorieën — “akkoord”, “niet-akkoord” en “ontheven van bevoegdheid” — volstond immers niet om de diversiteit en complexiteit van het geleverde werk correct weer te geven.

De nieuwe typologie beoogt een nauwkeurigere weergave van de reële impact van bemiddeling, door de uitkomsten van de eigenlijke bemiddeling en de geleverde inspanningen inzake fiscale naleving (compliance) beter te onderscheiden.

Deze aanpak benadrukt de rol van de FBD niet alleen als bemiddelaar, maar ook als pedagogisch actor en facilitator van fiscale kennis.

Het bleek essentieel om het belangrijke werk van verduidelijking en vereenvoudiging dat door de medewerkers van de FBD wordt verricht, in de verf te zetten.

De complexiteit van de fiscale regelgeving vereist immers voortdurende inspanningen om deze toegankelijk te maken, zowel voor belastingplichtigen als, in sommige gevallen, voor jongere (minder ervaren) medewerkers van de FOD Financiën.

Impact van de bemiddeling
Afwezigheid medewerking bezwaarambtenaar
Afwezigheid medewerking aanvrager bemiddeling
Akkoord
Compliance administratie
Rechtzetting door administratie zonder tussenkomst FBD
Compliance aanvrager bemiddeling
Beslissing door administratie binnen schorsingstermijn
Niet-akkoord
Geen beslissing binnen wettelijke termijn en geschil voor REA
Verzaking door aanvrager aan bemiddeling

4.1.3.2 Aanvragen inzake invordering – impact

Voor de invorderingsdossiers kon een dergelijk systeem nog niet worden ingevoerd. Bemiddeling in het kader van invordering vindt plaats in een heel andere context: de schuld is vastgesteld, opeisbaar en wordt niet meer betwist.

De rol van de FBD bestaat er dan in om samen met de partijen evenwichtige oplossingen te zoeken voor de betaling, rekening houdend met de werkelijke draagkracht van de schuldenaar.

Dit werk, dat vaak sterk geïndividualiseerd is, steunt op kwalitatieve elementen (financiële situatie, bereidheid tot regularisatie, persoonlijke of professionele beperkingen) die zich moeilijk laten standaardiseren of statistisch aggregeren.

4.1.3.3. Conclusie

In alle materies die door de FBD worden behandeld, blijft het nagestreefde doel hetzelfde: het bevorderen van de instemming van de partijen en het bereiken van verzoenende oplossingen, in een geest van constructieve dialoog.

Naast deze doelstelling streeft de FBD er ook naar om de transparantie en de leesbaarheid van haar optreden te versterken.

Dit gebeurt via de geleidelijke invoering van een rapporteringssysteem dat toelaat om in realtime volledige en betrouwbare statistieken te produceren.

Deze gegevens moeten een nauwkeurig beeld geven van het geleverde werk, met name:

- het aantal ontvangen en behandelde verzoeken;
- de naleving van de termijnen voor het versturen van ontvangstbevestigingen en ontvankelijkheidsbeslissingen;
- de behandelingstermijnen;
- en een betere kwalificatie van de resultaten, om de reële impact van de tussenkomst van de FBD beter te kunnen evalueren.

4.2 SWOT-analyse

In het kader van de strategische planning en het behalen van de vooropgestelde doelstellingen is de SWOT-analyse (Sterktes, Zwaktes, Kansen, Bedreigingen) een onmisbaar instrument.

Deze methode maakt het mogelijk om een volledig en gestructureerd overzicht op te stellen, wat de besluitvorming vergemakkelijkt en de optimalisatie van beschikbare middelen ondersteunen.

De SWOT-analyse biedt een dubbele invalshoek: intern en extern.

Eenzijds identificeert ze de interne sterktes en zwaktes van de dienst, waarbij de troeven worden belicht en de verbeterpunten worden vastgesteld. Anderzijds brengt ze de externe kansen en bedreigingen in kaart, zodat men proactief kan inspelen op evoluties of verwachtingen in de omgeving.

Door deze informatie te synthetiseren, helpt de SWOT-analyse bij het formuleren van doeltreffende strategieën en het afstemmen van de acties op de vastgestelde prioriteiten.

4.2.1 Sterktes

4.2.1.1 Een operationele autonomie ten dienste van de doeltreffendheid

De FBD geniet van een ruime organisatorische autonomie, waardoor zij dossiers op een neutrale, reactieve en efficiënte wijze kan behandelen, vrij van buitensporige hiërarchische inmenging. Deze operationele onafhankelijkheid is een sleutelfactor voor het vertrouwen.

Het werkingskader van de FBD is ontworpen om flexibel en aanpasbaar te zijn. De personeelsbezetting kan worden aangepast aan de concrete noden op het terrein, op basis van een grondige analyse die door het College wordt gevalideerd. Elke aanwerving is dus doelgericht en verantwoord, wat een optimale afstemming garandeert tussen de aangeworven profielen en de uit te voeren opdrachten.

De FBD beschikt ook over de mogelijkheid om specifieke opleidingen te organiseren, rechtstreeks afgestemd op de behoeften die binnen de teams worden vastgesteld. Zo vormt de opleiding “bemiddeling” die werd georganiseerd in 2024 door het opleidingsinstituut van de Faculteit Recht en Criminologie van de Universiteit van Gent, aangeboden op maat van de medewerkers van de FBD, een waardevol instrument om de vaardigheden inzake minnelijke geschillenbeslechting te versterken.

4.2.1.2 Een onafhankelijkheid gewaarborgd door de wet

De onafhankelijkheid van de FBD is verankerd in artikel 116 van de wet van 25 april 2007, dat haar eigen bevoegdheden toekent om volledig objectief, onpartijdig en autonoom op te treden. Deze solide wettelijke basis waarborgt de geloofwaardigheid en stabiliteit van de tussenkomsten van de dienst.

De beslissingen van de FBD, of het nu gaat om bemiddelingsrapporten of ontvankelijkheidsbeslissingen, zijn niet vatbaar voor administratief of gerechtelijk beroep. Deze bijzonderheid versterkt de rechtszekerheid van de partijen en bevestigt de rol van de FBD als vertrouwenspersoon in de behandeling van fiscale geschillen.

4.2.1.3 Een uitzonderlijke menselijke expertise

De FBD onderscheidt zich door de opmerkelijke kwaliteit van haar personeel. De medewerkers van de FBD beschikken gemiddeld over meer dan 20 jaar ervaring binnen de FOD Financiën, opgedaan in uiteenlopende domeinen zoals de vestiging van de belasting (beheer en controle), invordering, behandeling van bezwaarschriften, verstrekken adviezen en opmaken van richtlijnen (centrale diensten) of het geven van opleiding.

Deze diversiteit aan loopbanen vormt een waardevolle troef die de dienst een transversale visie en een diepgaande analysecapaciteit verleent.

Dankzij deze gecumuleerde expertise kan de FBD complexe dossiers met nauwkeurigheid, inzicht en efficiëntie behandelen, en tegelijk een begeleiding bieden die is afgestemd op de specifieke behoeften van de burgers en ondernemingen. Zo kunnen bijvoorbeeld geschillen die verschillende belastingen of materies (vestiging en invordering) betreffen en door verschillende bezwaardiensten/administratieve diensten worden behandeld maar toch met elkaar zijn verbonden, door verschillende medewerkers van de FBD samen en tegelijkertijd worden behandeld, ieder voor zijn eigen vakgebied (het zogenaamde “one stop shop” - principe). De deskundigheid van haar teams is een essentiële hefboom om de doelstellingen van de dienst te bereiken en duurzame prestaties te garanderen.

4.2.1.4 Een versterkte preventieve rol

Dankzij haar transversale positie en haar nabijheid tot de realiteit op het terrein, is de FBD in staat om regelmatig terugkerende administratieve disfuncties op te sporen. Zij formuleert, in volledige onafhankelijkheid, concrete aanbevelingen om de interne praktijken te verbeteren en de escalatie van geschillen te voorkomen. Deze proactieve aanpak draagt bij tot een hogere kwaliteit van de overheidsdienstverlening en tot een beperking van gerechtelijke procedures.

4.2.1.5 Een nationale bevoegdheid ten dienste van de billijkheid

De FBD is bevoegd voor het hele Belgische grondgebied. Deze nationale bevoegdheid garandeert een uniforme toepassing van de fiscale regels, ongeacht de geografische locatie van de belastingplichtigen.

Zij staat borg voor billijkheid en coherentie in de behandeling van aanvragen en bevordert een betere harmonisatie van de praktijken tussen de verschillende entiteiten van de FOD Financiën.

4.2.1.6 Toegankelijkheid en kosteloosheid: fundamentele principes

De FBD is een volledig gratis dienst voor de gebruikers. Deze kosteloosheid versterkt de toegankelijkheid, vooral voor belastingplichtigen die aarzelen om complexe of dure juridische stappen te ondernemen.

De dienst is bereikbaar via verschillende kanalen – telefoon, e-mail, post – waardoor een breed publiek wordt bereikt, ook mensen die minder vertrouwd zijn met digitale middelen.

De procedures om de FBD te contacteren zijn bewust vereenvoudigd: er is geen strikte juridische vorm vereist. Deze inclusieve aanpak bevordert een direct, menselijk en begrijpelijk contact, ongeacht het niveau van vertrouwdheid van de burger met de fiscale administratie.

4.2.1.7 Transparantie

Transparantie is een centrale waarde voor de FBD.

Dit komt onder meer tot uiting in de jaarlijkse publicatie van een gedetailleerd activiteitenverslag. Dit verslag geeft op duidelijke wijze de behaalde resultaten, de ondervonden uitdagingen en de geïmplementeerde oplossingen weer.

Door verantwoording af te leggen over haar acties, bevestigt de FBD haar engagement om op een verantwoorde manier te handelen en de publieke middelen efficiënt aan te wenden.

4.2.2 Zwaktes

4.2.2.1 Behandelingstermijnen: een structurele afhankelijkheid

De FBD blijft sterk afhankelijk van de expertisediensten voor de behandeling van bemiddelingsaanvragen. In veel gevallen is het geschil nog niet onderzocht op het moment dat het bemiddelingsaanvraag wordt ingediend, hetgeen evident is als deze tegelijkertijd wordt ingediend met het bezwaarschrift. Enerzijds is het de taak van de FBD om de burger te wijzen op de termijnen waarover de administratie beschikt om het bezwaar te onderzoeken en erover te beslissen, en dat het in zijn belang is om de administratie de nodige tijd te geven om zijn bezwaarschrift te onderzoeken. Anderzijds heeft de burger ook recht op de behandeling van zijn bezwaarschrift binnen een redelijke termijn. De FBD poogt hier een realistisch evenwicht te bereiken tussen de verwachtingen van beide partijen en onnodige frustraties te vermijden.

Een goede coördinatie met de bezwaardiensten is essentieel om de uitwisseling te stroomlijnen en de huidige behandelingstermijnen te verkorten. Daarnaast wordt nagedacht over de mogelijkheid om bepaalde bemiddelingsprocedures op te starten los van de voortgang van het geschil, om zo de reactiviteit van de dienst te versterken.

4.2.2.2 Ontbreken van bindende bevoegdheid

De bemiddelingsrapporten van de FBD zijn juridisch niet bindend. Hoewel de bezwaardiensten verplicht zijn er rekening mee te houden en elke afwijking te motiveren, is er geen sanctie voorzien bij niet-naleving. Dit gebrek aan afdwingbaarheid beperkt de werkelijke impact van de FBD op administratieve beslissingen en kan de draagwijdte van haar tussenkomsten verzwakken.

4.2.2.3 Zichtbaarheid en impact

De rol van de FBD is nog steeds te weinig bekend, zowel bij het grote publiek als bij cijferberoepen en administraties.

Dit gebrek aan naamsbekendheid belemmert het gebruik van haar diensten, ondanks hun toegankelijkheid, nut en kosteloosheid. Om dit te verhelpen heeft het College een gerichte communicatiestrategie opgezet, met als doel de FBD beter bekend te maken via verschillende kanalen en bij diverse doelgroepen.

Toch vormt het ontbreken van robuuste indicatoren om de **werkelijke impact** van de dienst te meten een belemmering voor haar volledige valorisatie. De recente ingebruikname van een digitaal dossierbeheersysteem vormt in dit kader een belangrijke vooruitgang. Het beheersysteem sluit nauwgezet aan bij elke fase van het bemiddelingsproces.

Het zal zorgen voor:

- een betere traceerbaarheid en opvolging van de dossiers;
- een nauwere samenwerking tussen de partijen betrokken bij de bemiddeling;
- een vereenvoudiging van de informatie-uitwisseling.

De gestructureerde opslag van gegevens vergemakkelijkt verdere analyse en exploitatie van deze gegevens en biedt de FBD concrete hefboomen om haar werking beter te sturen, knelpunten te detecteren en te anticiperen op evoluties.

4.2.2.4 Laattijdige tussenkomst

De doeltreffendheid van de FBD zou kunnen worden versterkt door **bijkomend te voorzien in de mogelijkheid om vroeger tussen te komen** ~~een vroegere tussenkomst~~, voorafgaand aan het moment van indiening van een bezwaarschrift, al tijdens de controlefase, van zodra er sprake is van een blijvend meningsverschil tussen de administratie en de betrokken belastingplichtige. ~~Het kan voorkomen dat tijdens de bezwaarfase de standpunten van beide partijen al vastgeroest zijn en bemiddeling de facto weinig of geen nut meer heeft.~~

Een vroegere actie, vanaf de eerste tekenen van onenigheid, zou geschillen kunnen voorkomen en de kans op een minnelijke oplossing vergroten.

Deze aanpak is bijzonder relevant in complexe dossiers. Verschillende bevraagde cijferberoepen delen

deze vaststelling: “Hoe vroeger de FBD tussenkomt, hoe effectiever haar optreden.” Het is immers contraproductief om een geschil te laten aanslepen.

Een dergelijke aanpak zou de FBD in staat stellen om moeilijkheden te anticiperen, eventuele onduidelijkheden te corrigeren en onnodige geschillen te vermijden.

4.2.3 Kansen

4.2.3.1 Hernieuwing van het samenwerkingsprotocol

Een actualisering van het samenwerkingsprotocol tussen de FBD en de algemene administraties is momenteel aan de gang.

De samenwerking tussen de FBD en de administratie is cruciaal voor een goed verloop van de bemiddelingsopdracht van de FBD, met inbegrip van de luiken “compliance” en “aanbevelingen”. In deze context is van het groot belang dat er goede afspraken gelden omtrent ieders rol en bevoegdheden en langs welke kanalen wrijvingen en conflicten kunnen worden aangekaart en besproken. Een vernieuwd protocol kan dit beter duiden. De digitalisering van de FOD Financiën, ook doorgezet op het niveau van de FBD zelf, vereist ook nieuwe afspraken inzake informatiedeling en -uitwisseling, idealiter volgens het “only once principe”. Het is niet nodig informatie op te vragen die al beschikbaar is in de databanken van de FOD Financiën.

Ook de opvolging van (formele) aanbevelingen van de FDB door de administratie vereist bijzondere aandacht in een hernieuwd samenwerkingsprotocol. Sommige van deze aanbevelingen hebben betrekking op knelpunten die imminente aandacht en opvolging door de betrokken administratie vragen. Idealiter gebeurt dit via formele mechanismen. De FBD is vragende partij om hieromtrent concrete afspraken te maken.

4.2.3.2 Ontwikkeling van alternatieve geschillenbeslechtingsmethodes

Alternatieve geschillenbeslechtingsmethodes, zoals de gerechtelijke bemiddeling, gerechtelijke verzoening en arbitrage, bieden ieder op zich mogelijkheden om een (fiscaal) geschil op een efficiëntere wijze op te lossen in vergelijking met een klassieke gerechtelijke procedure. Vanuit haar expertise inzake fiscale bemiddeling is de FBD goed geplaatst om mee te werken aan de verdere ontwikkeling en promotie van deze methodes in fiscale aangelegenheden, onder meer via synergiën met de gerechtelijke diensten, de administratie en de erkende bemiddelaars.

Deze opening zou haar actieterrein verruimen, haar expertise versterken en haar positioneren als referentieactor op het vlak van fiscale bemiddeling/verzoening.

4.2.3.3 Verhoogde sensibilisering en gerichte communicatie

Een versterkte communicatiestrategie vormt een sleutelopportunity om de bekendheid van de FBD te vergroten en haar rol, opdrachten en voordelen beter kenbaar te maken. Gerichtte campagnes, aangepast aan verschillende doelgroepen (belastingplichtigen, professionals, administraties), zouden de toegankelijkheid van de dienst verbeteren en haar legitimiteit versterken.

Deze aanpak beoogt ook het bereiken van doelgroepen die het verst van de fiscale administratie verwijderd zijn, door hen een eenvoudige, menselijke en kosteloze mogelijkheid aan te bieden om hun geschil op te lossen.

4.2.4 Bedreigingen

4.2.4.1 Gebrek aan interne betrokkenheid binnen de FOD

Ondanks de politieke wil om minnelijke geschillenbeslechting te promoten, voelen sommige bezwaardiensten of controlediensten zich niet altijd betrokken bij deze beleidsrichting. Dit gebrek aan betrokkenheid kan de samenwerking belemmeren en de doeltreffendheid van de FBD beperken.

Het is daarom essentieel dat de FBD zich positioneert als een betrouwbare partner, door te herinneren aan het collectieve belang van het beperken van gerechtelijke procedures. Een gedeelde cultuur van bemiddeling moet worden aangemoedigd binnen de hele FOD Financiën.

4.2.4.2 Gebrek aan loopbaanperspectieven voor medewerkers

Het ontbreken van loopbaanvooruitzichten vormt een rem op de motivatie, de retentie en de aanwerving van gekwalificeerde profielen. De specifieke vaardigheden van bemiddelaars, die nochtans van grote waarde zijn, worden niet altijd naar waarde geschat binnen de huidige loopbaanstructuren. Het is noodzakelijk om een aangepast loopbaankader te voorzien dat de expertise in bemiddeling valoriseert.

De positieve feedback van gebruikers zou kunnen worden ingezet als hefboom om deze institutionele erkenning te ondersteunen.

4.3 Conclusies

In een context die wordt gekenmerkt door de toenemende complexiteit van fiscale geschillen, de traagheid van gerechtelijke procedures en de noodzaak tot efficiënter beheer van publieke middelen, is het voor de FOD Financiën essentieel om zoveel mogelijk in te zetten op alternatieve geschillenbeslechting in een administratief stadium. De FBD past perfect in deze dynamiek.

Zij biedt een geloofwaardig, snel en kosteloos alternatief voor gerechtelijke procedures, en draagt bij tot het herstel van het vertrouwen tussen de administratie en de belastingplichtigen.

Zeker, een harde kern van “onverzettelijke Galliërs” zal altijd de gerechtelijke weg verkiezen. Toch mag dit het collectieve engagement van de FOD-diensten om een optimaal gebruik van de beschikbare middelen te bevorderen, niet in de weg staan.

Elke actor heeft een rol te spelen in het versterken van de globale doeltreffendheid van het fiscale systeem.

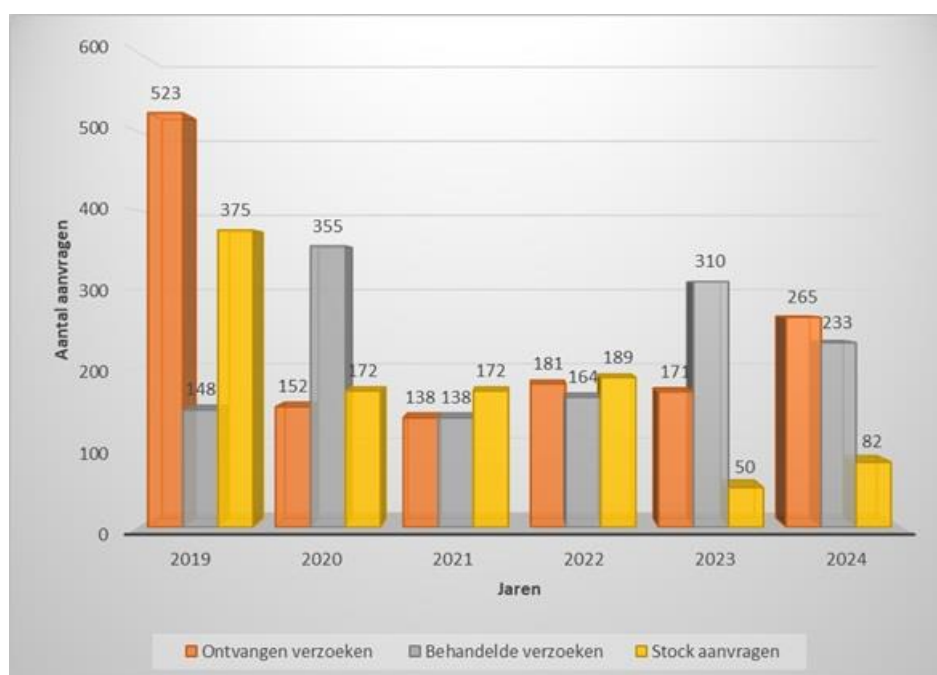
De invoering van een nieuw dossierbeheersysteem met daaraan gekoppeld een gedetailleerdere rapporteringstoepassing zal de FBD in staat stellen haar activiteiten beter aan te sturen, haar impact nauwkeuriger te evalueren en haar strategische oriëntaties aan te passen op basis van de beschikbare informatie.

Het doel is duidelijk: het aantal gerechtelijke procedures aanzienlijk verminderen door te kiezen voor minnelijke, billijke en duurzame oplossingen.

Afdeling II – De CEL ADMINISTRATIEVE SANCTIES

1. Statistieken

1.1 Evolutie van het aantal ingediende verzoeken van 2019 tot 2024

Analyse en commentaar

In 2024 registreerde de CAS 265 nieuwe verzoeken, nam 233 beslissingen en zag haar aantal lopende dossiers stijgen van 50 naar 82 op 31 december 2024.

Naast deze formele verzoeken begeleidde de CAS ook talrijke belastingplichtigen met fiscale moeilijkheden, door hen te oriënteren naar de meest geschikte oplossingen.

Deze tussenkomsten, hoewel nuttig, worden niet beschouwd als kwijtscheldingsverzoeken in de strikte zin en worden daarom niet opgenomen in de officiële statistieken van de “ontvangen CAS-verzoeken”.

Daarnaast ontving de CAS talrijke e-mails die niet als gratieverzoeken konden worden beschouwd. Het secretariaat van de cel streeft er echter naar om op elke vraag gepast te reageren en verwijst indien nodig bepaalde verzoeken door naar de sectie “fiscale bemiddeling” van de FBD.

Het jaar 2024 werd gekenmerkt door een aanzienlijke stijging van het aantal te behandelen verzoeken, zonder dat hiervoor onmiddellijk een verklaring kon worden gevonden. Ondanks deze toename werden alle verzoeken met dezelfde zorgvuldigheid behandeld als in voorgaande jaren.

Deze evolutie leidde echter tot een lichte stijging van het aantal openstaande dossiers op 31 december.

Het is vermeldenswaard dat het aantal ontvangen verzoeken in 2024 het hoogste is sinds de oprichting van de CAS in 2019, het jaar waarin een groot aantal hangende dossiers in het systeem werd opgenomen.

Impact van arrest nr.129/2024 van het Grondwettelijk Hof

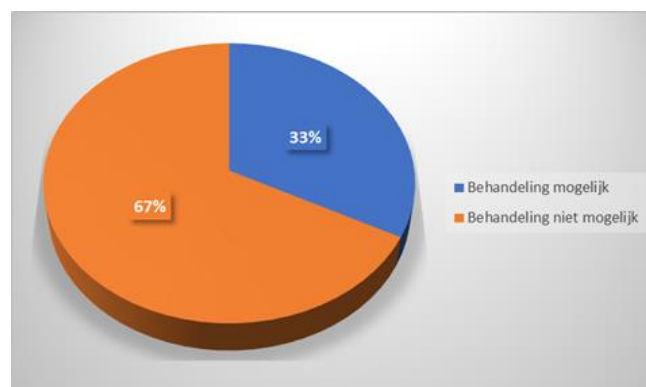
Naar aanleiding van arrest nr. 129/2024 van het Grondwettelijk Hof van 21 november 2024, en de ruime media-aandacht die het kreeg – met name in de Nederlandstalige gespecialiseerde pers – werden 13 verzoeken tot kwijtschelding van belastingverhogingen ingediend (12 in het Nederlands, 1 in het Frans).

In het ontvangstbewijs aan de verzoekers verduidelijkt de CAS dat een loutere verwijzing naar dit arrest geen voldoende grond vormt om een kwijtschelding te rechtvaardigen.

De belastingplichtigen werden uitgenodigd om, indien mogelijk, aanvullende financiële, humanitaire of economische elementen aan te leveren die een eventuele teruggave rechtvaardigen. In de meeste gevallen werd hierop geen gevolg gegeven, of was dit niet mogelijk, wat ertoe leidde dat de CAS deze verzoeken afwees.

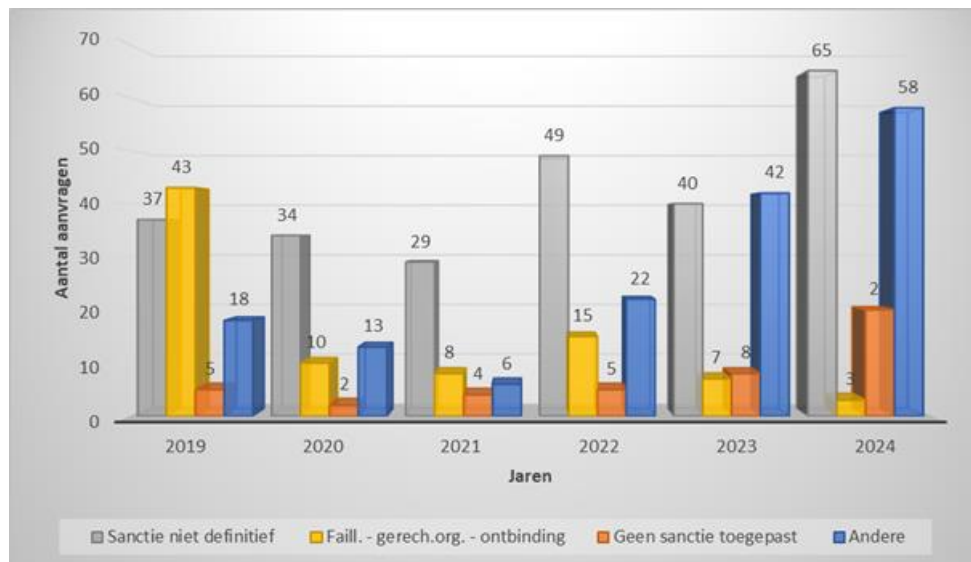
1.2 Evolutie van het aantal behandelde en niet-behandelde verzoeken van 2019 tot 2024

In twee derde van de gevallen (67 %) hadden de ontvangen verzoeken betrekking op administratieve sancties die onder de wettelijke bevoegdheid van de CAS vallen.

Deze situaties vallen binnen het toepassingsgebied van de wet van 29 maart 2018, die de CAS toelaat om te oordelen over een mogelijke maatregel van gratie.

De onderstaande grafiek omvat de evolutie tussen 2019 en 2024 van het aantal verzoeken dat niet kon worden behandeld en om welke redenen.

Analyse en commentaar

De **belangrijkste reden voor het niet in behandeling nemen** blijft **het bestaan van een lopend administratief of gerechtelijk beroep** met betrekking tot de betrokken fiscale sanctie. Dit omvat gevallen waarin:

- de termijn voor het indienen van een administratief bezwaar nog open is;
- een administratief bezwaar nog in behandeling is;
- de termijn voor het instellen van een gerechtelijk beroep nog open is;
- een gerechtelijke procedure aanhangig is.

De stijging van het aantal niet behandelde gevallen is met name te verklaren door:

- **een algemene toename van het aantal aanvragen**, waarvan een aanzienlijk deel voortijdig wordt ingediend;
- **de wijziging van de termijn voor het indienen van fiscale bezwaren**, die sinds 1 januari 2023 voor inkomstenbelastingen werd verlengd van zes maanden naar één jaar.

De categorie **“Overige”** omvat verschillende redenen voor niet-ontvankelijkheid, goed voor **58 van de 146 niet-behandelbare verzoeken**. Deze gevallen vallen onder artikel 5 van de wet van 29 maart 2018 en omvatten onder meer:

- sancties die het voorwerp uitmaken van een collectieve schuldenregeling;
- sancties waarvoor een onbeperkt uitstel van invordering geldt;
- sancties opgelegd in het kader van de **Una via**-wetgeving;
- sancties buiten de bevoegdheid van de CAS, zoals **UBO-boetes** of **strafrechtelijke geldboetes**.

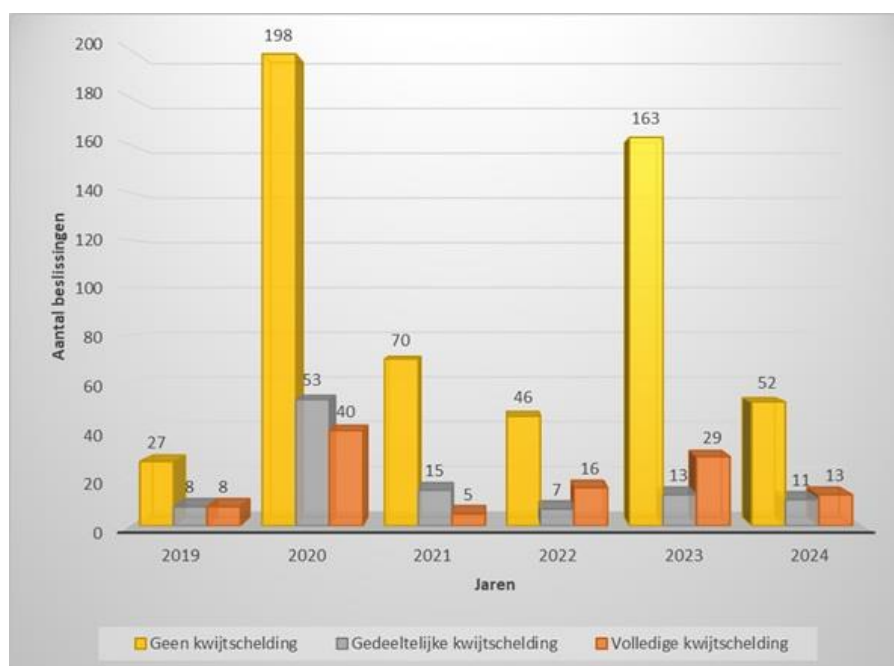
1.3 Inhoudelijke beslissingen

1.3.1 Typologie van de beslissingen

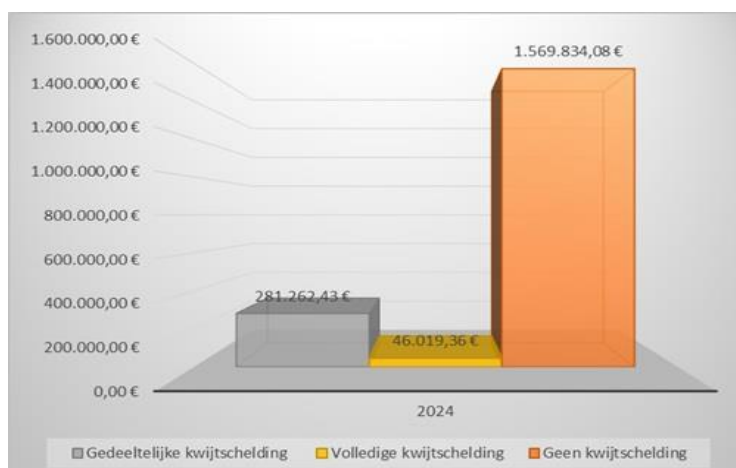
De beslissingen die de CAS in 2024 heeft genomen, vallen hoofdzakelijk onder drie categorieën:

- **Gunstige beslissingen:** volledige of gedeeltelijke toekenning van kwijtschelding;
- **Ongunstige beslissingen:** afwijzing van het verzoek, wegens gebrek aan juridische grondslag of uitzonderlijke omstandigheden die een clementiemaatregel rechtvaardigen.

Elke beslissing wordt gemotiveerd overeenkomstig de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen.

1.3.2 Betrokken bedragen 2024

2 Trends en Evoluties

2.1 De gerechtelijke reorganisatie

De gerechtelijke reorganisatie is een van de insolventieprocedures die zijn voorzien voor natuurlijke of rechtspersonen met de hoedanigheid van “**onderneming**”, met inbegrip van verenigingen en stichtingen. Ze wordt geregeld door **Boek XX van het Wetboek van economisch recht (WER)**, getiteld “*Insolventie van ondernemingen*”, zoals ingevoerd door de wet van 11 augustus 2017.

Deze procedure is bedoeld om de **continuïteit, geheel of gedeeltelijk, van de activiteiten van de onderneming** die met financiële moeilijkheden wordt geconfronteerd, te waarborgen, op voorwaarde dat deze moeilijkheden niet onoverkomelijk zijn.

De procedure kan de volgende vormen aannemen:

- een minnelijk akkoord,
- een collectief akkoord,
- of een overdracht onder gerechtelijk gezag.

In dit kader kan een **spreiding van de betaling van schulden** worden verkregen, zowel ten opzichte van leveranciers als ten opzichte van **publieke schuldeisers** (btw, bedrijfsvoorheffing, sociale bijdragen, vennootschapsbelasting, enz.).

Wanneer de onderneming onderworpen is aan een procedure van gerechtelijke reorganisatie door **collectief akkoord** (artikelen XX.67 en volgende van het WER) of door **overdracht onder gerechtelijk gezag** (artikelen XX.84 en volgende), kan de CAS **geen verzoek om kwijtschelding of matiging van belastingverhogingen of administratieve boetes** in overweging nemen.

In het kader van een procedure door **minnelijk akkoord** (artikelen XX.64 en volgende, evenals XX.83/29 en volgende van het WER), kan de CAS zich **wel uitspreken over een dergelijk verzoek**, ongeacht of de procedure openbaar of privé is.

Het is ook belangrijk op te merken dat **fiscale schulden waarvan de belastbare gebeurtenis zich voordoet na de opening van de procedure van gerechtelijke reorganisatie, niet worden beschouwd als opschortende vorderingen**. Ze vallen dus niet onder de procedure, en een **gratieverzoek kan altijd worden ingediend** voor de bijbehorende belastingverhogingen of administratieve boetes.

Ten slotte kan de ondernemer, voordat hij een procedure van gerechtelijke reorganisatie inleidt:

- de tussenkomst van de **kamer van ondernemingen in moeilijkheden** vragen om een akkoord te sluiten met een of meer schuldeisers (artikel XX.29/1 van het WER),
- of een **minnelijk akkoord buiten gerechtelijke procedure** voorstellen aan bepaalde schuldeisers (artikel XX.37 van het WER).

In beide gevallen kan de CAS ook een verzoek om kwijtschelding van administratieve sancties onderzoeken.

2.2 Beroepsmogelijkheden

De wet van 29 maart 2018 voorziet **niet in een specifiek beroep** tegen de beslissingen van de CAS.

Overeenkomstig **artikel 14, § 1, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State (Gec.W RvS)**, is de vernietigingsbevoegdheid van de Raad van State **algemeen**: zij strekt zich uit tot alle eenzijdige administratieve handelingen, tenzij de wet in een specifiek rechtsmiddel voorziet.

Het is dus aanvaard dat een **beroep tot nietigverklaring van een beslissing van het College van de FBD** kan worden ingesteld bij de Raad van State, binnen een **termijn van zestig kalenderdagen**, te rekenen vanaf de **derde werkdag na de aangetekende verzending** van de beslissing (deze derde dag inbegrepen in de termijn).

Er is echter een **verschil in interpretatie** ontstaan tussen de Franstalige en Nederlandstalige rechtscolleges:

- Aan **Nederlandstalige zijde** heeft de Raad van State zich **onbevoegd verklaard**, met het argument dat beroepen tegen beslissingen van de CAS onder de bevoegdheid van de **rechtbanken van eerste aanleg** vallen.
- Aan **Franstalige zijde** blijft de Raad van State zich **bevoegd achten** om kennis te nemen van beroepen tot nietigverklaring tegen deze beslissingen.

Deze divergentie leidt tot **rechtsonzekerheid** en onderstreept de noodzaak van een **wettelijke of jurisprudentiële verduidelijking**, om een **gelijke behandeling van de burgers te waarborgen**, ongeacht hun taalstelsel.